

Analýza vývoje bankovního sektoru v ČR v letech 2006 - 2012

Lukáš Langr

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav podnikové ekonomiky

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lukáš LANGR**
Osobní číslo: **M09072**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza vývoje bankovního sektoru v ČR v letech 2006 – 2012**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši na téma komerční bankovníctví jako specifický druh podnikání.

II. Praktická část

- Zhodnoťte dosavadní vývoj bankovního sektoru v ČR od roku 2006 do roku 2012 pomocí vybraných finančních a makroekonomických ukazatelů.
- Proveďte rizikovou analýzu bankovního sektoru v ČR se zaměřením na výkonnost a bezpečnost banky.
- Na základě získaných poznatků formulujte závěrečná doporučení vedoucí ke zvýšení výkonnosti banky.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BELÁS, Jaroslav et al. Management komerčních bank, bankových obchodů a operací. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2010. 471 s. ISBN 978-80-89401-18-5.
KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Banky a komerční obchody. 1. vyd. Kravaře: Marrae servis, 2010. 339 s. ISBN 978-80-254-6779-4.
KRÁL', Miloš. Bankovníctví a jeho produkty. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2009. 265 s. ISBN 978-80-89401-07-9.
REVENDA, Zbyněk et al. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012. 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6.
ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava et al. Bankovníctví. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. 253 s. ISBN 978-80-7408-029-6.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jaroslav Belás, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky
Datum zadání bakalářské práce: **21. června 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **12. srpna 2013**

Ve Zlíně dne 21. června 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. Ing. Boris Popesko, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně ..... 12. 8. 2013 .....

..... *Langr* .....

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Hlavním tématem této práce je bankovní sektor a jeho analýza. Teoretická část je zaměřena na základní charakteristiku komerčních bank a jejich členění, zabývá se popisem jejich základních aktivit a cílů a vysvětlením základních rizik, která jsou spjata s tímto druhem podnikání. Praktická část se zabývá analýzou vybraných makroekonomických a finančních ukazatelů a analýzou bankovního sektoru se zaměřením na výkonnost a bezpečnost. V závěru jsou ze získaných poznatků formulována doporučení, která vedou k zvýšení výkonnosti bank.

Klíčová slova: bankovní sektor, komerční banky, bankovní riziko, regulace, výkonnost, finanční ukazatelé, zisk

ABSTRACT

The main theme of this work is banking sector and its analysis. Theoretical part is focused on the basic characteristics of the commercial banks and their distribution, deals with description their basic activities and objectives and explains basic risks which are connected with this type of business. Practical part deals with the analysis of the chosen macroeconomics a financial indicators and with analysis of the banking sector with focus on performance and safety. From obtained knowledge there are formulated recommendations in the end which go to bigger efficiency.

Keywords: Banking sector, Commercial banks, Banking risk, Regulation, Performance, Financial indicators, Profit.

Chtěl bych poděkovat vedoucímu práce, panu doc. Ing. Jaroslavu Belásovi, PhD., za vstřícnost a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CHARAKTERISTIKA KOMERČNÍ BANKY	12
1.1 ZÁKLADNÍ FUNKCE BANK.....	12
1.2 VÝKAZY V BANKOVNÍ SFÉŘE.....	13
1.2.1 Bilance banky.....	13
1.2.1.1 Aktiva a pasiva.....	13
1.2.1.2 Rozvaha.....	14
1.2.2 Výkaz zisku a ztrát.....	16
2 ČLENĚNÍ, ZÁKLADNÍ AKTIVITY A CÍLE KOMERČNÍ BANKY	18
2.1 ČLENĚNÍ KOMERČNÍCH BANK.....	18
2.2 ZÁKLADNÍ AKTIVITY KOMERČNÍ BANKY.....	20
2.3 PRIMÁRNÍ CÍL PODNIKÁNÍ.....	21
2.4 ZÁKLADNÍ CÍLE KOMERČNÍ BANKY.....	22
2.4.1 Rentabilita komerční banky.....	22
2.4.2 Likvidita komerční banky.....	23
2.4.3 Solventnost komerční banky.....	26
3 BANKOVNÍ RIZIKA A ZPŮSOBY JEJICH ŘÍZENÍ	28
3.1 ÚVĚROVÉ RIZIKO.....	29
3.1.1 Úvěrové postupy.....	29
3.1.1.1 Identifikace úvěrového rizika.....	30
3.1.1.2 Měření úvěrového rizika.....	30
3.1.1.3 Zajištění úvěrového rizika.....	31
3.1.1.4 Sledování úvěrového rizika.....	31
3.1.2 Úvěrové limity.....	31
3.2 TRŽNÍ RIZIKO.....	32
3.3 RIZIKO LIKVIDITY.....	33
3.4 OPERAČNÍ RIZIKO.....	33
4 REGULACE BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ	35
4.1 PODSTAVA REGULACE.....	35
4.1.1 Asymetrie informací.....	35
4.1.2 Dominantní postavení.....	35
4.1.3 Zneužití trhů.....	36
4.1.4 Systémové riziko.....	36
4.2 SUBJEKTY REGULACE A OBLASTI DOHLEDU.....	36
4.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ.....	37
4.4 BANKOVNÍ DOHLED.....	38
4.4.1 Základní principy dohledu.....	38
4.4.2 Dohled na dálku.....	39
4.4.3 Dohlídky na místě.....	39
4.4.4 Opatření k nápravě.....	40

4.5	OBEZŘETNÉ PODNIKÁNÍ	40
5	BANKOVNÍ PRODUKTY	42
5.1	RYSY BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	42
5.2	ČLENĚNÍ BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	42
5.2.1	Finanční úvěrové produkty	43
5.2.2	Depozitní produkty	43
5.2.3	Platebně zúčtovací produkty	44
II	PRAKTICKÁ ČÁST	45
6	ANALÝZA MAKROEKONOMICKÝCH A FINANČNÍCH UKAZATELŮ BANKOVNÍHO SEKTORU	46
6.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA BANKOVNÍHO SEKTORU	46
6.2	STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU V ČESKÉ REPUBLICE	46
6.2.1	Vlastnická struktura bankovního kapitálu	48
6.2.2	Pracovníci a obchodní místa	50
6.3	ČINNOST BANKOVNÍHO SEKTORU	51
6.3.1	Aktiva bankovního sektoru	51
6.3.1.1	Koncentrace bankovního kapitálu	52
6.3.1.2	Úvěrová angažovanost	52
6.3.1.3	Úvěrové portfolio bankovního sektoru	53
6.3.2	Pasiva bankovního sektoru	54
7	ANALÝZA BANKOVNÍCH RIZIK, KAPITÁLOVÉ PŘIMĚŘENOSTI A VÝKONNOSTI	56
7.1	RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ	56
7.1.1	Úvěrové riziko	56
7.1.2	Měnové riziko	57
7.1.3	Teritoriální riziko (riziko země)	58
7.1.4	Riziko likvidity	60
7.2	KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST	61
7.3	HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY	64
7.3.1	Zisk z finanční činnosti	64
7.3.2	Správní náklady a ztráty ze znehodnocení	66
7.3.3	Čistý zisk	67
7.3.4	Rentabilita bankovního sektoru	67
8	DOPORUČENÍ VEDOUcí K ZVÝŠENí VÝKONNOSTI	70
8.1	ZÁKLADNí MOŽNOSTI OPTIMALIZACE VÝKONNOSTI	70
8.2	DOPORUČENí	71
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK	77
	SEZNAM PŘÍLOH	78

ÚVOD

Finanční krize, za jejíž počátek lze považovat krach americké banky Lehman Brothers v roce 2008, zasáhla především sektor úvěrových institucí. Ve stejném roce ukončilo svou obchodní činnost dalších více než 120 bank a pojišťoven. Bankovní sektor byl vždy v popředí zájmu světových médií. Pod vlivem těchto nešťastných událostí se ovšem informace z oblasti bankovníctví staly nejdůležitějšími zprávami pro většinu populace, která žije v ekonomicky rozvinutých zemích naší planety.

Důvodem pro vybrání pro tohoto tématu byla právě tato finanční krize. Ve sdělovacích prostředcích bylo napsáno mnoho o tom, jak právě tato finanční a hospodářská krize se podepisovala pod krachem velkého množství bank po celém světě. Velmi mě zajímalo, jak tyto události ovlivnily bankovní sektor v České republice. Byla situace v České republice natolik vážná jako v jiných zemích světa, že i u nás muselo několik bank bez ohledu na svou velikost ukončit svoji činnost a požádat o ochranu před věřiteli? Dnes již víme, že finanční krize nepřinesla žádné vážnější narušení fungování bankovního sektoru v České republice. Bylo to především vysoké likviditě bankovního sektoru a opatřeními ze strany České národní banky. I když krize nepřinesla do českého bankovního sektoru výraznější narušení pro jeho fungování, jisté změny nastaly. Jaké změny to přesně byly, je součástí této práce.

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část je teoretická, kde na základě použití knižních zdrojů se pokusím o základní charakteristiku komerčních bank a vymezení jejich aktivit a cílů. Dále se budu zabývat bankovními riziky, které jsou nedílnou součástí bankovního podnikání. Poslední oblastí, kterou se budu v teoretické části zabývat, jsou bankovní produkty a regulace bankovního podnikání.

V praktické části se budu zabývat analýzou bankovního sektoru České republiky pomocí vybraných makroekonomických a finančních ukazatelů. Další část bude věnována rizikové analýze, která je zaměřená na výkonnost a bezpečnost bank. Ze získaných poznatků se pokusím formulovat doporučení, která povedou k zvýšení výkonnosti banky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA KOMERČNÍ BANKY

Banka je ve svém principu podnikatelský subjekt, jenž má v porovnání s ostatními podniky, které se nacházejí v jiných odvětvích ekonomiky, řadu specifických rysů. Zpravidla se na činnost bank vztahují odlišná pravidla, jež jsou v mnohých ohledech rozdílná oproti obecné úpravě podnikání. Základní cíl činnosti bank se zakládá na maximalizaci tržní ceny akcie či na maximalizace zisku a je totožný s ostatními podnikatelskými subjekty v ekonomice. (Revenda, 2005, s.117)

„K vymezení banky je vhodné přistupovat ze dvou hledisek:

- Funkční hledisko vychází z ekonomických funkcí a činností banky,
- Právní hledisko je naproti tomu založeno na exaktním vymezení banky v příslušné právní normě.“ (Revenda, 2005, s.117)

Podle funkčního hlediska lze banku chápat jako druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činnost spočívá v zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými subjekty nacházející se v ekonomice daného státu. (Revenda, 2005, s.117)

Právní vymezení banky upravují příslušné právní normy, které musí jasně definovat, co bankou je a není. Zákonné pojetí je založeno na splnění určitých znaků spíše než na funkcích banky. (Dvořák, 2005, s. 36-37)

1.1 Základní funkce bank

Banka plní v tržní ekonomice velký počet různých funkcí, které jsou velmi různorodé a často nezastupitelné. Mezi základní funkce banky patří čtyři následující:

- Finanční zprostředkování,
- Emisi bezhotovostních peněz,
- Provádění platebního styku,
- Zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálovém trhu. (Revenda, 2005, s. 120)

Finanční zprostředkování. Banka své finanční prostředky umístí tam, kde s přihlédnutím na míru rizika tyto prostředky jsou nejefektivněji zhodnoceny a přinášejí tím co nejvyšší výnosy. (Pospíšil, 2007, s. 47)

Emise bezhotovostních peněz. Hotovostní peníze může ve státě emitovat pouze centrální banka. Bezhotovostní peníze ve formě zápisů na účtech může ovšem tvořit i komerční banka. (Pospíšil, 2007, s. 47)

Provádění platebního styku. Banky, jež vedou účty klientům, mohou provádět jejich vzájemné platby bez nutnosti převodu hotovostních peněz pouhým účetním převodem. Bezproblémový platební styk je jednou z podmínek pro to, aby tržní ekonomiky fungovala na zdravých principech. (Pospíšil, 2007, s. 47)

Zprostředkování finančního investování je založeno na tom, že banka pro své klienty provádí jak emisi cenných papírů, tak i jejich nákup a další investiční obchody. (Revenda, 2005, s. 120)

1.2 Výkazy v bankovní sféře

Základní informace o obsahu, rozsahu a v jisté míře i o kvalitě činností, které jsou bankou prováděny, nám poskytují dva nejdůležitější účetní výkazy. Tím prvním je rozvaha, která poskytuje informace o majetkové a kapitálové struktuře daného podniku. Druhým neméně důležitým výkazem je výkaz zisku a ztrát. Ten nám poskytuje informace o tom, jak byl tvořen výsledek hospodaření za dané účetní období. (Knápková a Pavelková, 2010, s. 19)

1.2.1 Bilance banky

„Bilance bankovních aktiv a pasiv je účetní výkaz, který podává informaci o struktuře majetku banky a struktuře zdrojů sloužících k financování tohoto majetku. Bilance banky vyjadřuje stav majetku a zdrojů k určitému okamžiku. Musí být účetně vyrovnána, musí tedy platit, že celková účetní hodnota aktiv je hodna celkové účetní hodnotě pasiv.“ (Kašparovská, 2006, s. 4)

1.2.1.1 Aktiva a pasiva

Bankovní podnikání potřebuje stejně jako ostatní druhy podnikání hmotné i nehmotné prostředky, jako jsou budovy, bezpečnostní systémy, peníze na účtech, provozní vybavení a mnoho dalších. Tyto prostředky představují majetek banky-aktiva. Zdroje, kterými je kryt majetek, jsou označovány jako pasiva. Z hlediska jejich původu je lze rozlišit na:

- zdroje vlastní - vlastní kapitál banky,
- zdroje cizí – dočasně půjčené peněžní prostředky tzv. závazky (Kašparovská, 2006, s. 3)

1.2.1.2 Rozvaha

Rozvaha je účetní výkaz, který poskytuje informace o hodnotě a struktuře majetku (aktiva) a o hodnotě a struktuře zdrojů (pasiva), které jsou potřebné pro krytí majetku, který se nachází ve vlastnictví banky.

Rozvaha ukazuje struktury majetku a zdrojů k určitému časovému okamžiku. Platí zde, že hodnota majetku se musí rovnat hodnotě zdrojů, které slouží ke krytí majetku. Rozvaha je zveřejněna ve výroční zprávě každé banky. (Kašparovská, 2010, s. 14)

Tabulka 1: Zjednodušená struktura bankovní bilance (Kašparovská, 2010, s. 15)

Aktiva	Pasiva
1. Pokladní hotovost a vklady u centrální banky	1. Závazky k bankám
2. Státní dluhopisy a ostatní cenné papíry přijímané centrální bankou k refinancování	2. Závazky ke klientům
3. Pohledávky za bankami	3. Závazky z dluhových cenných papírů
4. Pohledávky za klienty	4. Rezervy
5. Dluhové cenné papíry	5. Ostatní pasiva
6. Akcie, podílové listy a ostatní listy	6. Podřízený dluh
7. Majetkové účasti	7. Výnosy a výdaje příštích období
8. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	8. Základní kapitál
9. Pohledávky z upsaného základního kapitálu	9. Kapitálové fondy
10. Ostatní aktiva	10. Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
11. Náklady a příjmy příštích období	11. Emisní ážio
	12. Nerozdělený zisk z předchozích období
	13. Zisk za běžné účetní období

A. Aktiva

Pokladní hotovost představují hotovostní peníze v tuzemské a zahraniční měně. Jsou nejvíce likvidním aktivem, nesou ovšem nulový příjem.

Vklady u centrální banky se nachází v podobě povinných minimálních rezerv a rezerv dobrovolných.

Státní dluhopisy a ostatní cenné papíry přijímané centrální bankou k refinancování patří mezi relativně likvidní a téměř bezriziková aktiva, která jsou držena za účelem posílení likvidity či snížení rizikovosti portfolia.

Pohledávky za bankami mají formu vkladů u jiných bank či úvěrů jiným bankám poskytnutých.

Pohledávky za klienty jsou pohledávky z poskytnutých úvěrů všem typům nebankovních klientů. Tvoří dominantní část hodnoty aktiv.

Dluhové cenné papíry jsou obchodovatelné dluhopisy s pohyblivým i pevným výnosem. Banky je drží ve svém portfoliu z důvodu obchodování a tím získání výnosů z cenových rozdílů.

Akcie, podílové listy a ostatní podíly představují akcie, podíloví listy a podíly v jiných než akciových společnostech.

Majetkové účasti jsou dlouhodobě držené akcie za účelem získání vlivu v jiných společnostech.

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek potřebují banky pro svou činnost. Patří sem budovy, pozemky, nakoupený software, goodwill a jiné. Některý dlouhodobý majetek se časem znehodnocuje, což je posléze zachyceno ve formě odpisů.

Pohledávky z upsaného základního kapitálu jsou pohledávky za akcionáři, které vyplývají z upsaného a dosud nesplaceného základního kapitálu akcionáři banky.

Ostatní aktiva jsou různorodou skupinou aktiv. Mezi tyto aktiva patří pohledávky např. za zaměstnanci či státem a kladné reálné hodnoty derivátů.

Náklady a příjmy příštích období jsou položky časového rozlišení.

B. Pasiva

Závazky k bankám tvoří úvěry a vklady od jiných bank.

Závazky ke klientům jsou tvořeny všemi typy primárních vkladů

Závazky z dluhových cenných papírů jsou bankou emitované dluhopisy, jejichž emisí banky získává finanční prostředky.

Rezervy jsou tvořeny cizími zdroji vytvářené na vrub nákladů, které souží ke krytí rizik plynoucích z podnikání.

Ostatní pasiva jsou nesourodou položkou pasiv obsahující různorodé závazky.

Podřízeny dluh. Jedná se o nezajištěnou peněžní půjčku s minimální splatností. V případě krachu banky jsou pohledávky z tohoto titulu řešeny až po uspokojení ostatních věřitelů.

Výnosy a výdaje příštích období jsou položkou časového rozlišení.

Základní kapitál je tvořen vklady akcionářů.

Rezervní fondy a fondy tvořené ze zisku patří mezi vlastní zdroj banky, který je tvořen ze zdaněného zisku.

Kapitálové fondy jsou fondy tvořené z jiných zdrojů, než je zisk.

Emisní ážio je rozdílem mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcií banky.

Nerozdělený zisk z předchozích období je položka, která může být po splnění podmínek stanovených zákonem součástí vlastních zdrojů.

Zisk za běžné účetní období se objevuje v rozvaze do té doby, než akcionáři na valné hromadě rozhodnou o jeho užití. (Kašparovská, 2010, s. 15-17)

1.2.2 Výkaz zisku a ztrát

„Výkaz zisku a ztrát ukazuje náklady a výnosy banky neboli hospodaření banky za dané období. Může mít uspořádání horizontální, kdy levá strana ukazuje náklady, pravá strana potom výnosy banky. Při vertikálním uspořádání jsou od jednotlivých sumarizovaných výnosů odečítány příslušné náklady. Výslednou položkou je poté zisk nebo ztráta.“ (Dvořák, 2005, s. 101)

Mezi jednotlivé položky výkazu a zisku ztrát patří:

Výnosy a náklady z úroků a podobné výnosy a náklady jsou položky, které souvisejí zejména s úroky z poskytnutých a přijatých vkladů a úvěrů. Dále jsou zde vykazovány úroky z repo obchodů, krátkých prodejů a mnoho dalších.

Výnosy z akcií a podílů obsahují všechny dividendy z akcií o obdobné výnosy z ostatních podílů.

Výnosy a náklady z poplatků a provizí.

Čistý zisk nebo ztráta z finančních operací. Jedná se především o operace s cennými papíry, které jsou určeny k prodeji nebo obchodování.

Ostatní provozní náklady a výnosy představují zejména výnosy z převodu účasti s podstatným nebo rozhodujícím vlivem, převodu pohledávek či náklady na příspěvky do Fondu pojištění vkladů.

Správní náklady jsou položkou obsahující např. náklady na zaměstnance a ostatní správní náklady (reklama, energie, audit)

Odpisy, tvorba, použití a rozpuštění rezerv a opravných položek. Tvorba opravných položek a rezerv se odrazí v nákladech, použití či rozpuštění naopak ve výnosech.

Podíl na ziscích nebo ztrátách účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem. Banka v této položce vykazuje podíly na zisku či ztrátě ovládaných osob nebo osob pod podstatným vlivem v případě, kdy své účasti s podstatným nebo rozhodujícím vlivem ocení ekvivalencí.

Mimořádně náklady a výnosy se vykazují v případě výjimečných skutečností.

Daň z příjmu. Náklady na splatnou daň z příjmů včetně nákladů na tvorbu rezervy na daň z příjmů a výnosů z použití této rezervy a jiné. (Dvořák 2005, s. 101-105)

2 ČLENĚNÍ, ZÁKLADNÍ AKTIVITY A CÍLE KOMERČNÍ BANKY

2.1 Členění komerčních bank

Komerční banky lze členit podle nejrůznějších kritérií. Mezi základní rozdělení komerčních bank patří členění:

1. Dle typu vykonávaných aktivit

- Univerzální komerční banky
- Specializované komerční banky (Belás, 2010, s. 79)

Univerzální komerční banky nabízí velký počet bankovních produktů a služeb včetně obchodů s cennými papíry. Tyto univerzální banky tvoří většinu z celkového počtu bank, které se nachází v dané zemi. Mezi jejich nejběžnější produkty a služby patří např. přijímání vkladů, poskytování úvěrů, obchody s cennými papíry, emisní obchody a další. (Šenkýřová, 2010, s. 51)

Mezi výhody těchto bank patří fakt, že díky relativně vysokému množství bankovních produktů, jež nabízejí, jsou schopny tyto banky lépe rozložit možná rizika a stávají se stabilnějšími. Další přednost spatřuje klient, jelikož u jedné banky může získat větší množství bankovních produktů a služeb. Nevýhodou ovšem pro klienta je, některé služby získává za větší cenu. (Šenkýřová, 2010, s. 51)

Specializované komerční banky vznikaly postupným vývojem, kdy některé banky chtěly získat výhodu oproti ostatním bankovním subjektům, tím že se specializovaly pouze na některé bankovní produkty. Tím si vytvořily jistou výhodu oproti univerzálním bankám, jelikož jejich metody a techniky při poskytování jimi vybraných produktů byly mnohem efektivnější a dokonalejší. (Šenkýřová, 2010, s. 51-52)

Mezi výhody specializovaných komerčních bank patří skutečnost, že nabízejí kvalitnější služby, díky užší nabídce produktů dokážou snížit své náklady na danou činnost a jejich organizační struktura může být v mnoha ohledech jednodušší. Nevýhody lze spatřovat v obvykle nižší konkurenceschopnosti banky a možnosti vyššího předpokladu úpadku. (Šenkýřová, 2010, s. 52)

2. Dle typu vlastnictví kapitálu

- Státní banky – vlastníkem je stát, slouží jako nástroj pro realizaci vládní politiky

- Družstevní banky – vlastníkem kapitálu je družstvo
  - Soukromé banky – vlastníkem je soukromá osoba nebo skupina vlastníků, jenž vlastní akcie banky (Belás, 2010, s. 80)
3. Dle původu kapitálu
- Domácí banky – vlastníkem banky jsou domácí podnikatelské subjekty
  - Zahraniční banky – dominuje zahraniční kapitál
  - Smíšené banky – mix domácího a zahraničního kapitálu (Belás, 2010, s. 80)
4. Dle zaměření na povahu klientely
- Orientace na firmy – tzv. corporate banking
  - Orientace na domácnosti – tzv. retail banking

Corporate banking označuje poskytování bankovních produktů a služeb firmám. Ty se zaměřují na podnikatelskou činnost, jež vymezuje jejich požadavky vůči bankám. Firmy především upřednostňují kvalitní platební styk, který slouží k zaplacení závazků vzniklých z vlastních podnikatelských aktivit dané firmy a kvalitní úvěrové produkty pro případy, kdy se podnikatelský subjekt rozhodne pro rozšíření nabídky vlastních aktivit. (Belás, 2010, s.81)

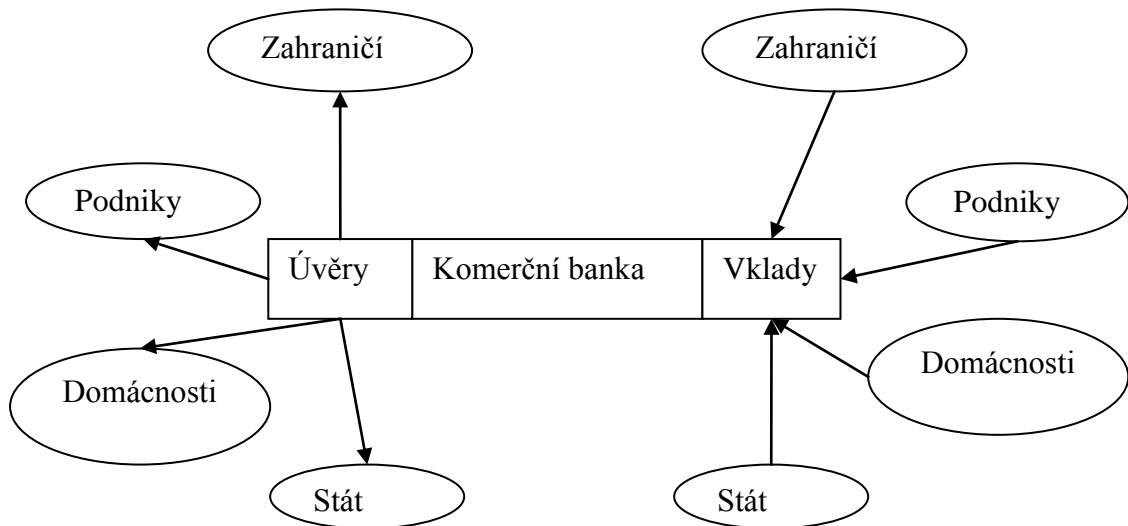
Retail banking značí poskytování bankovních obchodů a služeb domácnostem. Mezi jeho znaky patří především obrovské množství drobných vkladatelů, účtů a transakcí a spolupráce mezi samotnými bankami a klienty, která probíhá ve velké míře. (Belás, 2010, s. 81)

Rozdělení bankovních aktivit na retail a corporate banking má několik důvodů:

- Postavení a cíle domácností a firem se od sebe velmi odlišuje
- Finanční strategie domácností má jinou kvalitu než strategie podniků
- Různé spotřebitelské nároky ve vztahu k bance
- Banka uplatňuje jiný marketingový mix vůči domácnostem a firmám
- Domácnosti a firmy upřednostňují jiné bankovní produkty
- Rozdílná ziskovost
- Rozdílný přístup k riziku (Belás, 2010, s. 81)

2.2 Základní aktivity komerční banky

Mezi základní aktivity komerčních bank patří poskytování úvěrů a přijímání vkladů. (Belás, 2010, s. 60)

Obrázek 1: Základní peněžní aktivity komerční banky (Belás, 2010, s. 60)

„Různé finanční potřeby ekonomických subjektů vyvolávají komplexní poptávku po bankovních produktech a službách. Jednotlivé ekonomické subjekty se v konečném důsledku zpravidla současně podílejí na aktivních, pasivních a mimobilančních operacích komerční banky. V tomto kontextu komplexní péče o klienta představuje významný způsob zvyšování výkonnosti komerční banky (možnost získat dodatečné výnosy z prodeje dalších produktů, úspora nákladů na získání nových klientů a další) a spokojenosti klienta (úspora času a nákladů na operace v jiné bance).“ (Belás, 2010, s. 61)

Banky patří mezi nejvýznamnější finanční zprostředkovatele, jež provádí transformaci peněz a kapitálu. Ta spočívá v poskytnutí peněz dlužníkovi, které byly dříve bance poskytnuty od jejího věřitele. Mezi nejdůležitější transformace peněz a kapitálu patří:

- Kvantitativní (denominační) transformace: získané peníze od jednoho ekonomického subjektu banka poskytne jinému ekonomickému subjektu (peníze od drobných vkladatelů poskytne velké firmě)

- Časová transformace (transformace z hlediska doby splatnosti): získané zdroje mají jinou dobu splatnosti než poskytnuté úvěry; tato transformace je většinou omezena pravidly likvidity
- Teritoriální transformace: zdroje jsou poskytovány do jiných oblastí (teritorií) než je místo jejich původu; může se jednat jak o oblasti v rámci jedné země, tak i o oblasti mezinárodní
- Transformace z hlediska úvěrového rizika: snaha bank o diverzifikaci a minimalizaci rizika pomocí změny finančních nástrojů
- Měnová transformace: peníze jsou bankou poskytovány v jiné měně, než v jaké činil jejich příjem (Revenda, 2005, s. 106-107)

2.3 Primární cíl podnikání

„Primárním cílem komerční banky je dosahovat maximální zisk (maximalizace tržní ceny akcie) při zachování stability a bezpečnosti banky.“ (Belás, 2010, s. 61)

Maximalizace zisku je základní cíl podniku, jenž je ovlivněn různými faktory, jako je strategie, jaká se bude využívat v daném podniku a překážkami, které na trhu existují. Mezi nejčastější překážky dosahování maximalizace patří:

- Zájmy klienta: velký tlak na dosažení maximální zisku bez ohledu na přihlídnutí potřeb klientů či zaměstnanců může způsobit krátké působení bankovního subjektu na trhu; převládá názor, že nejdůležitější je spokojený zákazník
- Riziko: podnikatel se zaměří pouze na dosažení základního cíle; riziko a jeho měření jako možný faktor není brán v potaz
- Regulace: regulace bankovního sektoru přináší bankám další náklady, které musí být uhrazeny; přináší také ale dodatečné výnosy, které vznikají z důvodu regulované konkurence
- Morálka v podnikání: uplatňování pravidel slušného podnikání ve vztahu k okolí banky, morální aspekty podnikání komerčních bank mohou znamenat negativní dopad na ziskovost bank (opatření proti praní špinavých peněz snížil ziskovost komerčních bank); pro celkový vývoj ve společnosti jsou velmi potřebné; za jistých událostí mohou snížit dopady finančních otřesů a zvýšit ziskovost komerční banky

- Tlak veřejného mínění: základní cíl banky je ovlivněn veřejným míněním, protože regulace ze strany státu je v daném případě neefektivní (Belás, 2010, s. 61-62)

Zisk jako ukazatel výkonnosti banky má slabou vypovídací schopnost. Pro objektivnější zhodnocení výkonnosti banky je zapotřebí dosažený zisk porovnat s vlastními prostředky vloženými do podniku a porovnat tyto hodnoty s konkurencí. Proto je vhodné použít pro měření výkonnosti komerční banky jiné ukazatele jako je rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita aktiv, zisk na jednu akcii a další. (Belás, 2010, s. 62)

2.4 Základní cíle komerční banky

„Obchody, které jsou prováděny komerčními bankami, jsou vymezeny zájmy vkladatelů, akcionářů, manažerů, zaměstnanců banky a veřejností. Tyto bankovní obchody musí být prováděny s ohledem na zachování stability banky ve vztahu k rentabilitě, likviditě a solventnosti.“ (Belás, 2010, s. 71)

Kromě platných pravidel, která komerčním bankám určuje centrální banka a jiné instituce, které se zabývají bankovním dohledem, musí banky dodržovat tyto základní zásady:

1. Zásada rentability – banka se snaží o dosažení co nejvyšších výnosů při minimálních nákladech, základním stavebním kamenem je pro rentabilitu banky její ziskovost
2. Zásada likvidity – banka by měla být schopná uhradit závazky, které má ke svým klientům, v jakémkoliv okamžiku
3. Zásada solventnosti – schopnost banky splatit své závazky třetím osobám
4. Zásada bezpečnosti – schopnost banky úspěšně řídit možná rizika, která mohou v průběhu podnikání nastat (Belás, 2010, s. 71)

2.4.1 Rentabilita komerční banky

Rentabilita vyjadřuje poměr mezi ziskem, který byl za dané období dosažen a hodnotovou veličinou, jako je např. vlastní kapitál, celková aktiva, tržby apod. (Belás, 2010, s. 71)

V komerční bance rentabilita představuje, jak jsou prostředky, které do banky vloží vkladatelé, ať již ve formě vlastního či cizího kapitálu, efektivně zhodnocené. Výsledné ukazatele rentability proto podávají výsledky o efektivitě prostředků, které byly do banky vloženy, při provádění aktivit uskutečňovaných komerční bankou. (Belás, 2010, s. 71)

Rentabilita se obvykle ve všech podnicích, nejinak je tomu i v oblasti bank, měří pomocí poměrových finančních ukazatelů. (Belás, 2010, s. 71)

Mezi základní ukazatele rentability patří:

- Rentabilita aktiv (ROA – return on assets) – tento ukazatel je důležitý především pro management banky a ukazuje podíl čistého zisku na celkových aktivech, které se v dané společnosti nacházejí. Tento ukazatel lze v praxi vysvětlit následovně: značí, kolik 1 Kč aktiv přinese bance x haléřů čistého zisku. Čím vyšší hodnota tohoto ukazatele je, tím vyšší je efektivnost hospodaření.

$$\text{ROA} = \text{ČISTÝ ZISK} / \text{CELKOVÁ AKTIVA}$$

- Rentabilita vlastního kapitálu (ROE – return on equity capital) – tento ukazatel je významný pro akcionáře banky. Představuje podíl čistého zisku na vlastním kapitálu banky. V praxi lze ROE vysvětlit následovně: ukazuje, kolik 1 Kč vloženého kapitálu přinese vlastníkům banky x haléřů čistého zisku. Čím vyšší hodnota toho ukazatele je, tím má banka větší efektivnost a akcionáři jsou spokojenější. Úroveň okolo 20% značí vysokou míru spokojenosti vlastníků banky.

$$\text{ROE} = \text{ČISTÝ ZISK} / \text{VLASTNÍ KAPITÁL}$$

- NIM (net interest margin) – čistá úroková marže značí poměr čistých úrokových výnosů na celkovém objemu bankovních aktiv
- NNM (net noninterest margin) – čistá neúroková marže představuje poměr rozdílu mezi neúrokovými výnosy a náklady a celkovými aktivy
- NOM (net bank operating margin) – představuje ukazatel provozní rentability (provozní výnosy mínus provozní náklady na celková aktiva)
- EPS (earnings per share of stock) – poměr čistého zisku k celkové výši akciového kapitálu banky (Belás, 2010, s. 71-72)

V praxi se nejčastěji používají ukazatele ROA a ROE.

2.4.2 Likvidita komerční banky

Likvidita značí schopnost komerční banky v jakémkoliv okamžiku dostát svým závazkům vůči svým klientům, což znamená, že banka vyplatí klientům finanční prostředky, které byly do banky vloženy ve formě vkladů spolu s úroky z těchto vkladů. Druhá možnost je ta, že banka kdykoliv poskytne klientovi přislíbený úvěr. (Belás, 2010, s. 72)

Banka musí disponovat v jakémkoliv okamžiku dostatečným množstvím likvidních aktiv, aby mohla svým klientům vyplatit peníze v hotovostní i bezhotovostní formě. Proto banka drží část svých aktiv v likvidní formě, jako jsou peníze, vklady u centrální a jiných bank, povinné i dobrovolné rezervy a likvidní cenné papíry. (Belás, 2010, s. 72)

Komerční banky drží likvidní aktiva v co nejmenším množství. Aktiva, která jsou likvidnější, přinášejí nižší výnosy než méně likvidní aktiva. V případě, že oběživo je kryto místo vlastním kapitálem vklady, bance to přináší náklady. (Belás, 2010, s. 72)

„Je nezbytné najít správný poměr mezi objemem jednotlivých aktiv různé úrovně likvidity, aby nebyla ohrožena likvidita komerční banky a zároveň byl zabezpečený dostatečný výnos z těchto aktiv.“ (Belás, 2010, s. 72)

„Potřeba likvidity komerčních bank je nutná z toho důvodu, že hotovostní toky jsou do značné míry neurčité (např. hotovostní toky na běžných účtech a kontokorentních úvěrech) a zároveň každá banka si musí být jistá, že za každých okolností bude schopná poradit si s jakýmkoliv nedostatkem přítoku hotovosti, který může nastat, případně s mimořádnými požadavky klientů na výplatu vkladů.“ (Belás, 2010, s. 72-73)

„V praxi banky pracují s dobře diverzifikovaným portfoliem vkladů, hledají optimální způsob jak zabezpečit strukturu ostatních forem likvidity (hotovost, likvidní aktiva) a tok hotovosti, který vyplývá z úvěrů a cenných papírů. Přirozenou snahou banky po obezřetnosti v této oblasti, zejména pokud se jedná o minimalizaci rizika neschopnosti plnění svých závazků, které se stanou splatnými, je konfrontována se snahou maximalizovat zisk.“ (Belás, 2010, s. 73)

„Mezi nejzákladnější předpoklady pro minimalizaci rizika likvidity patří: celková stabilita banky, dobré jméno, kvalitní management a dostatečný objem likvidních aktiv. Banky drží takové množství likvidních prostředků, které odpovídá objemu závazků a popřípadě okamžitým požadavkům klientů na výběry vkladů.“ (Belás, 2010, s. 73)

„Likvidita je dynamická veličina – obsahuje strukturu aktiv a pasiv z hlediska jejich likvidity a citlivosti na úrokové sazby a také vzájemné vztahy mezi aktivy a pasivy banky v čase.“ (Belás, 2010, s. 73)

Rizikové faktory likvidity:

- Snížení zdrojů komerční banky (způsobené zejména náhlými výběry vkladů nebo vznikem problémů, spojených se získáním dalších zdrojů potřebných pro chod banky)
- Změny tržních úrokových sazeb
- Možný výpadek výnosů z aktiv, např. v důsledku předčasného splácení úvěrů
- Rizika, která vyplývají z různé životnosti jednotlivých druhů aktiv a pasiv (Belás, 2010, cit. podle Horvátová, 2009, s. 96-97)

Faktory, které ovlivňují likviditu, můžeme definovat následovně:

- Doba trvání úvěrového obchodu, z kterého vyplývá potřeba sladění splatnosti pohledávek a závazků
- Vhodnost návaznosti peněžních sum, která je do jisté míry komplikovaná skutečností, že banka přijímá vklady zpravidla v menších sumách, než jako jsou požadavky klientů na úvěr
- Mobilita aktiv – likviditu je možné zlepšit změnou použití některých aktiv – reeskont směnky, prodej části cenných papírů a podobně
- Aktivnějším přístupem v oblasti pasivních bankovních obchodů. To znamená řídit stranu pasiv bilance tak, aby k existujícím aktivním operacím byla přiřazena vhodná pasiva. (Belás, 2010, s. 73)

Každá banka musí mít část svých aktiv ve formě rezerv. Výše dobrovolných rezerv závisí pouze na strategii dané banky. Banky si je tvoří pro případ zabezpečení vlastní likvidity. Výše povinných rezerv, jež jsou známy jako povinné minimální rezervy, je dána pravidly, která jsou určena institucemi bankovního dohledu a regulace. (Belás, 2010, s. 73)

„Problémy s likviditou mohou v komerční bance způsobit problémy s vyplácením vkladů nebo s realizací platebního styku. Tento problém se dá vyřešit dvěma možnými způsoby, které jsou spjaty s dodatečnými náklady. Jedná se o redukci některých aktiv a jejich transformaci do likvidnější podoby nebo o zvyšování zdrojů.“ (Belás, 2010, s. 74)

Způsoby snižování aktiv a jejich transformace do likvidní podoby:

- Prodej části cenných papírů
- Snížení množství poskytovaných úvěrů – náročnější způsob zejména pro management banky, přílišný tlak banky na snížení úvěrů může ohrozit dobré jméno banky

- Prodej jiných aktiv – zmenšení objemu zakonzervovaných aktiv na likvidnější podobu (např. odprodej budov a jiného majetku a jejich nahrazení formou pronájmu)

Způsoby zvyšování zdrojů

- Refinanční úvěr od centrální banky
- Získání zdrojů na mezibankovním trhu – nákup drahých zdrojů
- Zvýšení primárních zdrojů – tyto zdroje jsou pro banku stabilnější a levnější (Belás, 2010, cit. podle Horvátová, 2009, s. 99)

2.4.3 Solventnost komerční banky

Solventnost lze definovat jako schopnost bank uhradit své závazky ze svých běžných příjmů nebo rychlým zpeněžením svých aktivit v případě ztráty ve vztahu k třetím osobám (ne ve vztahu ke vkladatelům) např. mzdy, platby za výrobky a služby, daňové povinnosti a podobné. (Belás, 2010, cit. podle Horvátová, 2009, s. 108)

Zásady činnosti banky směřující k zachování solventnosti jsou:

- Orientace na dosahování zisku
- Dostatečná výška kapitálu a rezerv na krytí ztrát v rámci účtů vlastního kapitálu
- Dostatečná výška likvidních aktiv (Belás, 2010, s. 76)

Likvidita a solventnost banky jsou pojmy, které spolu souvisí, prolínají se a mohou mít podobné vnější projevy:

- Banka např. není schopná vyplácet vklady, ale není jisté, zda je příčinou problém s likviditou nebo solventností
- Banka prodává cenné papíry a používá svoje rezervy (v aktivech) jak na řešení problémů s likviditou, tak i se solventností (Belás, 2010, cit. podle Horvátová, 2009, s. 111)

„Při problémech banky s likviditou je potřebné řešit optimalizací vztahu mezi cizím kapitálem a aktivy, které jsou financovány cizím kapitálem. V případě solventnosti je vhodné způsoby řešení nacházet prostřednictvím analýzy vztahů mezi vlastním kapitálem a vybranými položkami aktiv. Při insolventnosti může komerční banka použít rezervy tvořené ze zisku, které jsou součástí vlastního kapitálu, případně optimalizovat výšku aktiv financovaných z vlastních zdrojů a vytvářet tak předpoklady pro růst ziskovosti.“ (Belás, 2010, s. 76)

„V praxi se můžou objevit různé situace. Banka je solventní, ale má problémy s likviditou. Problém může spočívat např. ve zlé struktuře bilance či velkém objemu zlých úvěrů. Banka je likvidní, ale není solventní (vhodná struktura bilance, ale dlouhodobě nízká výnosnost finančních aktiv, budoucí situace závisí na výšce rezerv na straně vlastního kapitálu a možnostech na zvýšení rentability. Banka je nelikvidní a insolventní zároveň (např. zlá struktura bilance a zároveň neefektivní management banky.“ (Belás, 2010, s. 76)

Řízení likvidity a solventnosti je důležitým úkolem pro management banky z důvodu neustále měnícího se ekonomického prostředí. Pod vlivem změn a vývoje peněžního trhu se jeho význam pro stabilitu bankovního systému neustále zvětšuje. (Belás, 2010, s. 76)

3 BANKOVNÍ RIZIKA A ZPŮSOBY JEJICH ŘÍZENÍ

Podle Poloučka (2006, s. 282) riziko představuje nebezpečí vzniku škody, poškození, ztráty či zničení. Na rozdíl od nejistoty jsme schopni u rizika schopni přiřadit budoucím situacím pravděpodobnost výskytu. V ekonomii a financích je pojem riziko používám v souvislosti s nejednoznačností průběhu určitých ekonomických či finančních procesů a výsledků.

Charakteristika a posouzení rizika v obecné rovině musí vycházet z hlediska koncepčního a metodického z toho, že:

- Riziko úzce souvisí s výnosy, proto je zapotřebí brát při jeho posuzování v úvahu stabilitu a strukturu výnosů bank
- Riziko úzce souvisí s transparentností bankovního sektoru
- Rizika jsou omezována opatřeními, která byla vytvořena příslušnými institucemi (Polouček, 2006, s. 282)

V každém oboru lidské činnosti jsou rizika přirozenou a bohužel jeho nevyhnutelnou součástí. Finanční rizika, která se objevují na finančních trzích, jsou definována jako možná finanční ztráta, kterou podnik může při provozování své podnikatelské aktivity dosáhnout. (Belás, 2010, s. 152)

V odborné literatuře existuje mnoho různých členění finančních rizik. Např. Kašparovská (2006, s. 71) člení bankovní rizika do několika skupin:

1. Úvěrové riziko – riziko možné neochoty či neschopnosti dlužníka splatit své závazky vůči věřiteli
2. Tržní riziko – riziko ztráty vzniklé z důvodu změny tržních cen na finančních trzích (úrokové sazby, měnové kurzy, ceny akcií)
3. Riziko likvidity – riziko ztráty schopnosti banky plnit své závazky
4. Operační riziko – riziko ztráty nepřiměřenosti či selhání vnitřních faktorů, lidského faktoru či vlivem vnějších okolností
5. Ostatní rizika – regulační riziko (změny podmínek regulátorem), právní riziko (riziko neprosaditelnosti kontraktů), reputační riziko (ztráta dobrého jména banky) a jiné.

Banky musí podstupovat určitá rizika z důvodu maximalizace zisku. Pokud by přestaly poskytovat určité rizikové produkty a služby, výsledkem by byl pokles ziskovosti banky. Proto je úkolem managementu banky najít takovou kombinaci, kdy by riziko bylo optimálně vyřešeno s ohledem na zachování ziskovosti. (Kašparovská, 2006, s. 72)

Proces řízení rizik spočívá v následujících bodech:

1. Je nutné zjistit, kde a jak riziko vzniká
2. Měření a vyhodnocení rizika, cílem je riziko kvantifikovat
3. Měření a následné porovnání velikosti rizika s jeho maximální povolenou mírou
4. Tvorba opatření vedoucích k snížení ztrát z daných rizik (Kašparovská, 2010, s. 72)

3.1 Úvěrové riziko

Úvěrové riziko patří historicky a nejvýznamnější riziko ze všech rizik. Toto riziko je charakterizována možnou obavou z neschopnosti dlužníka splatit svůj závazek věřitele v plné výši a v okamžiku, v kterém se toto plnění očekává. S ohledem na stále zvyšující se počet poskytovaných bankovních produktů a služeb a neustále vyvíjejícím se finančním trhem dochází v oblasti úvěrového rizika k mnoha významným změnám. V dnešní době se úvěrové riziko netýká pouze klasických úvěrových obchodů mezi bankou a klientem. Toto rizika musí být zohledňovány i při kapitálových operacích, jako jsou emisní či opční obchody a další. Z důvodu změn, které se v této oblasti posledním vývojem udály, je zapotřebí změna procesů týkající se řízení tohoto rizika nejen ze strany bank, ale také ze strany institucí, které jsou zodpovědné za regulaci trhu. (Kašparovská, 2006, s. 73)

Pokud banka chce dosahovat určitého zisku, musí podstoupit určitou míru rizika. Příčiny úvěrového rizika lze rozdělit na externí a interní. Externí příčiny jsou okolnosti, které banky přímo neovlivní. Patří mezi ně vývoj ekonomiky, politická situace a další. Interní příčiny jsou důsledkem rozhodnutí, které jsou v plné kompetenci vrcholného řízení dané banky. Příkladem může být postoj managementu banky k tomu, na jaký segment trhu se ve své činnosti zaměří. (Kašparovská, 2006, s. 74)

3.1.1 Úvěrové postupy

Úvěrové riziko je již potřeba řídit na úrovni jednotlivých úvěrových obchodů, jelikož existují externí a interní příčiny. Úvěrový postup je možné rozdělit na následující kroky: identifikace, měření, zajištění a sledování úvěrového rizika. (Kašparovská, 2006, s. 74)

3.1.1.1 Identifikace úvěrového rizika

Identifikace úvěrového rizika spočívá v rozlišení tohoto druhu rizika od ostatních bankovních rizik a nalezení, kdy a jak riziko vzniká. Mezi úvěrová rizika můžeme řadit riziko klienta, které spočívá v neschopnosti klienta plnit své závazky z důvodu jeho zhoršené ekonomické situace. Dalším případem je riziko země, kdy subjekty z jedné země nemohou dostát svým závazkům např. z důvodu špatné ekonomické či politické situace v zemi. Třetí možností je riziko z koncentrace. To lze charakterizovat jako riziko, které může vyplynout ze skutečnosti, kdy banka poskytuje úvěry do jednoho segmentu trhu, jež je ohrožován podobnými ekonomickými riziky. (Kašparovská, 2006, s. 74-75)

3.1.1.2 Měření úvěrového rizika

„Důvodem měření úvěrového rizika je kvantifikace rizika, tedy určení možné ztráty z úvěrových obchodů. Na základě kvantifikace možné ztráty banka provádí rozhodnutí o realizaci obchodu, o výši úrokových sazby, tvorbě rezerv a o variantách jeho dalšího sledování.“ (Kašparovská, 2006, s. 75)

Banky se snaží o minimalizaci úvěrového rizika již u obchodů s klienty. Výsledkem měření je proto zjištění bonity klienta, která představuje různá hlediska, podle kterých banka dokáže určit, je-li klient schopen a ochoten dostát svým závazkům vůči bance. Proces stanovení bonity klienta je označován jako rating a je vyjádřen pevně danou stupnicí. (Kašparovská, 2006, s. 75)

Rating lze rozlišit na interní a externí. Interní rating si stanovuje každá banka sama, externí je tvořen ratingovými agenturami. Jednotlivé stupně se obvykle označují písmeny, kde každý stupeň vyjadřuje určitou míru rizika. Mezi nejznámější světové ratingové agentury patří Standard & Poors, Moody's a Fitch a jiné. Mezi české agentury lze zařadit Czech Rating Agency. (Kašparovská, 2006, s. 75)

Pro vytvoření interního ratingu je zpravidla zapotřebí úvěrová analýza. Cílem této analýzy je posouzení, bude-li klient schopen dostát svým závazkům. Výsledek slouží bance jako základ pro rozhodnutí poskytnutí i neposkytnutí úvěru danému klientovi. Banka se při této analýze může dopustit dvou chyb. Chyba prvního druhu spočívá v poskytnutí úvěru klientovi, jenž nebude schopný úvěr splácet. Chyba druhého druhu je odmítnutí klienta, který splácet schopen je. (Kašparovská, 2006, s. 76)

Dopustí-li se banka chyby, dochází ke ztrátě. Dopady na hospodaření banky, které plynou z rozhodnutí poskytnout či neposkytnout úvěr klientovi, jsou znázorněny v následující tabulce.

3.1.1.3 Zajištění úvěrového rizika

„Smyslem zajištění úvěrového obchodu je snížit úvěrové riziko banky využitím aktiv klienta nebo třetí osoby.“ (Kašparovská, 2006, s. 77)

V praxi rozlišuje několik druhů zajištění.

Podle povahy zajištění:

- Osobní – kromě příjemce bance ručí třetí osoba
- Věcné – poskytnutí práva bance na určité majetkové hodnoty od poskytovatele zajištění

Podle svázanosti zajištění se zajišťovanou pohledávkou

- Abstraktní – poskytnutím pohledávky právo věřitele nezaniká, zajišťující subjekt má právo na vrácení (depozitní směnka dlužníka)
- Akcesorické – zajištění je vázáné se zajišťovanou pohledávkou, zánikem pohledávky automaticky zaniká i zajištění (ručení nebankovního subjektu) (Kašparovská, 2006, s. 78)

3.1.1.4 Sledování úvěrového rizika

„Obecnou zásadou sledování úvěrového rizika je, že čím vyšší je úvěrové riziko pohledávky, tím častější a komplexnější by mělo být monitorování vývoje úvěrového obchodu.“ (Kašparovská, 2006, s. 78)

3.1.2 Úvěrové limity

Úvěrové limity patří k základním nástrojům řízení úvěrového rizika. Jsou určovány a schvalovány vrcholové vedení banky. Limit představuje hranici rozhodování při prodeji úvěrů. Dodržení limitů pomáhá bance nevystavovat se nadměrnému úvěrovému riziku. (Kašparovská, 2006, s. 78-79)

V praxi existují obecně uplatňované limity:

- Limity k jednotlivým klientům a pro ekonomicky spjaté skupiny klientů

- Odvětvové limity – banka stanoví limity pro subjekty podnikající ve stejném odvětví, jelikož tyto subjekty jsou ovlivněny podobnými vlivy, jako je ekonomická situace v daném odvětví.
- Limity pro jednotlivé země – banka při stanovování rizik vychází z externího či interního ratingu. Obvykle se hodnotí ekonomické a politické faktory, jako je např. tradice země či vyspělost bankovní soustavy. (Kašparovská, 2006, s. 79)

„Stanovením a dodržováním úvěrových limitů realizuje banka diverzifikaci úvěrového portfolia, což znamená, že banka vytvoří takové portfolio, jehož jednotlivé segmenty jsou ovlivněny odlišnými rizikovými faktory. Pokud dojde k problémům u jednoho typu dlužníků, které povedou ke zvýšení pravděpodobnosti ztráty z jejich obchodů, nebude mít tento negativní vývoj vliv na ostatní typy dlužníků.“ (Kašparovská, 2006, s. 79)

3.2 Tržní riziko

Tržní riziko představuje ztráty, které mohou vzniknout při změnách tržních cen na finančních trzích. Nejčastěji se jedná o změny úrokových sazeb, cen akcií, cen komodit a měnového kurzu. (Belás, 2010, s. 160)

Rozeznáváme čtyři základní druhy tržního rizika:

- Úrokové riziko – riziko ztráty způsobené změnami úrokových sazeb
- Akciové riziko – riziko ztráty vyvolané změnou cen akcií
- Komoditní riziko – riziko ztráty zapříčiněné změnou cen komodit
- Měnové riziko – riziko ztráty způsobené změnou hodnot měnových kurzů (Belás, 2010, s. 160)

Pro každou kategorii tržního rizika existují dva parametry:

- Kvalitativní (rizikový faktor) – pro úrokové riziko je rizikovým faktorem měna a splatnost finančního nástroje (směnka, dluhopis), pro akciové jsou jím národní trhy a emitenti, pro měnové měna a pro komoditní se rizikovým faktorem stávají komodity.
- Kvantitativní – udává hodnotu daného nástroje v aktivech a pasivech. Velikost tržních rizik je přímo úměrná rozdílu hodnot nástrojů se stejným kvalitativním parametrem v aktivech a pasivech (otevřená pozice). Při stejné hodnotě daných nástrojů s určitým kvalitativním parametrem jak v aktivech, tak v pasivech, subjekt není vystavený tržním rizikům (uzavřená pozice.) (Belás, 2010, s. 160-161)

Úrokové, potažmo i akciové riziko lze rozdělit na rizika specifická, která souvisí se zhoršením nebo zlepšením finanční situace emitenta. Všeobecná rizika jsou naopak spojená s danou ekonomikou, např. se změnou úrokových sazeb, jež v rámci své politiky může vykonávat centrální banka. (Belás, 2010, s. 161)

3.3 Riziko likvidity

„Riziko likvidity vyplývá z proměnlivosti výnosů, které jsou výsledkem způsobu uspokojování poptávky po likviditě.“ (Polouček, 2006, s. 290)

Toto riziko je charakteristické tím, že zde existuje velká závislost na důvěře v bankovní sektor. (Belás, 2010, s. 161)

V praxi se riziko likvidity dělí na dvě kategorie: riziko financování a riziko tržové likvidity. Rizikem financování se rozumí neschopnost zabezpečit hotovost na portfolio aktiv a pasiv s určitými splatnostmi a úrokovými mírami. Úlohou řízení rizika likvidity je zajistit dostatek finančních prostředků na pokrytí potřeb klienta tak i na krytí neočekávaných událostí a i v období, kdy podmínky jsou krajně nepříznivé. Riziko tržové likvidity spočívá v nedostatečně rychlém prodeji likvidních nástrojů za přijatelné ceny. Tím se rozpětí cen mezi nabídkou a poptávkou rozšíří natolik, že účastník trhu nedokáže prodat nebo nakoupit finanční nástroj k uzavření své pozice. (Belás, 2010, s. 162)

3.4 Operační riziko

„Operační riziko lze dělit do tří kategorií:

- Transakční riziko – představuje riziko ztráty způsobené chybami v procesu uskutečňovaná operací, chybami z důvodu složitosti produktů a neschopnosti systémů banky je uskutečňovat, pochybeními při zaúčtování a vypořádání obchodů a jiné
- Riziko operačního řízení – riziko ztráty z chyb v řízení ve front, middle a back office; jde o neidentifikovatelné obchody nad limit, neautorizované obchodování jednotlivými obchodníky, podvodné operace vztahující se k obchodování a zpracování včetně chybného zaúčtování a falšování, praní peněz a jiné
- Riziko systému – riziko ztráty z chyb systému podpory; jedná se o chyby v počítačových programech, o chyby v matematických vzorcích modelů, o nesprávné a opožděné podání informací vedení a jiné“ (Belás, 2010, cit. podle Jílek, 2000, s. 95)

„Řízení operačního rizika v komerčních bankách není dostatečně rozvinuté. Tento systém zahrnuje pět základních okruhů:

- Monitorování rizika
- Kontrola rizika, jeho regulace a dohled nad ním
- Vypracování efektivního a integrovaného procesu realizace transakcí
- Vytvoření vhodné a odolné infrastruktury IT
- Plánování neznámého – ochrana a náhodnost“ (Belás, 2010, cit. podle Polouček, 2006, s. 313)

„Významné oblasti řízení operačního rizika ze strany bankovního managementu:

- Zřízení bezpečnostního výboru, který je složen ze zástupců všech klíčových aktivit bank
- Zhodnocení připravenosti banky na globální hrozby
- Zmapování možností negativních průniků do bankovního systému a aktivit, testování bezpečnostních opatření a vyhodnocování jejich efektivity
- Zjištění míry funkčnosti systému na odhalování násilných vniknutí do bankovního systému
- Zmapování, jak významně je operační riziko kryto rezervami, kapitálem nebo pojištěním“ (Belás, 2010, cit. podle Polouček, 2006, s. 313)

4 REGULACE BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ

4.1 Podstava regulace

Pojmem regulace se rozumí stanovení pravidel pro podnikání subjektů v rámci ekonomiky země. Tyto pravidla jsou buď stanovena trhem – jedná se o regulaci tržní. Nebo jsou stanovena administrativně, kdy regulace provádí instituce, které jsou pro tento účel zřízeny. (Kašparovská, 2006, s. 36)

Počátky bankovníctví jsou spjaty s tržní regulací. V současné době je ovšem bankovní sektor regulován administrativně. Důvody pro administrativní regulaci mohou být souhrnně nazvány jako selhání trhu. Mezi základní typy selhání trhu patří asymetrie informací, zneužití dominantního postavení, zneužití trhů a systémové riziko. (Kašparovská, 2006, s. 36)

4.1.1 Asymetrie informací

Asymetrie informací vychází z existence soukromých informací, které jsou známy pouze pro ty, kteří k těmto informacím mají přístup. Další možností, proč vzniká asymetrie informací, je skutečnost, že nelze pokaždé pozorovat chování určitého množství jednotlivců. Při uzavírání smluv jsou proto ve výhodě ty subjekty, které kromě veřejných informací disponují i informacemi soukromými. Tyto subjekty mohou tento fakt využít ve svůj prospěch na úkor ostatních subjektů, které se snaží uzavírat smlouvy, tak i na úkor samotných klientů. Tato skutečnost vede k narušení konkurenčního prostředí a neefektivnosti. (Polouček, 2006, s. 17-18)

Důsledky asymetrie informací lze rozdělit do dvou oblastí:

- Morální hazard – morálním hazardem je situace, kdy ekonomický subjekt často i neetickou cestou snižuje užitek účastníkům, kteří nemají tak podrobné informace. Může se jednat o využití úvěru k jinému účelu, než bylo prvotně plánováno.
- Nežádoucí výběr – nežádoucí výběr je spjat se situací, kdy subjekt vlivem nekvalitních informací dělá taková rozhodnutí, která vedou k neočekávané ztrátě. Jedná se např. o nedostatečném zhodnocení rizikovosti klienta, kterému je poskytnut úvěr, který ovšem nebude schopen splácet. (Kašparovská, 2006, s. 37)

4.1.2 Dominantní postavení

Dominantní postavení nastává v situaci, kdy bankovní subjekt má takové postavení, že dokáže omezovat hospodářskou soutěž. Subjekt, který takového postavení dosáhl, může

podnikat své kroky nezávisle na ostatních konkurentech v odvětví či na klientech. Pro klienta je nežádoucí, aby některý subjekt dosáhl dominantního postavení, protože je tím často znemožněno zvyšování kvality služeb a produktů. Míra dominance je posuzována podle kritérií, jako jsou kritéria struktury trhu či kritéria jednání a následků. (Kašparovská, 2006, s. 37-38)

4.1.3 Zneužití trhů

Zneužití trhů lze charakterizovat situací, při které dochází k tomu, že neveřejné informace jsou využívány při obchodování s cennými papíry na finančních trzích. Obchodník, který použije tyto neveřejné informace, dosahuje vyšších výnosů na úkor ostatních obchodníků s cennými papíry. (Kašparovská, 2006, s. 38)

4.1.4 Systémové riziko

Systémovým rizikem je chápáno nebezpečí, které může ohrozit likviditu bank, které s ní do té doby neměly žádné větší problémy. Vzniká v případě krachu banky či její neschopnosti dostát svým závazkům. Nebankovní vkladatelé mohou začít vybírat své vklady ve velkém množství a držet je v hotovosti. Bankám, které jsou hromadnými výběry finančních prostředků takto postiženy, může takový zásah přivodit velké problémy s likviditou. Systémové riziko může ve svých důsledcích vést k ohrožení stability celého bankovního sektoru a v extrémních případech dokonce k ekonomické krizi. (Pavlát, 2004, s. 42)

„Příčinami systémového rizika mohou být:

- Špatné řízení bank – zásadním problémem bývá vysoké úvěrové riziko
- Vnější příčiny – např. výrazné neočekávané změny v úrokových sazbách“ (Kašparovská, 2006, s. 38)

4.2 Subjekty regulace a oblasti dohledu

„Regulace bankovního sektoru a dohled na dním je proces, kterého se účastní tři typy subjektů.

1. Regulující subjekty – instituce, které jsou ze zákona oprávněny stanovovat pravidla regulace a vykonávat dohled nad jejich dodržováním. Nejčastějším regulujícím subjektem je centrální banka.
2. Regulované subjekty – samotné banky

3. Externí auditorské firmy – prověřují pravdivost, správnost a úplnost účetních dokumentů.“ (Kašparovská, 2006, s. 39-40)

4.3 Právní úprava bankovního podnikání

V každém bankovním systému je obvyklé, že existuje speciální zákon o bankovníctví, který jednoznačně definuje banku. V České republice tímto zákonem je zákon č. 21/1992 sb., o bankách, který vychází z příslušné směrnice Evropské unie, který určuje, že banky musí splňovat následující čtyři základní podmínky:

- „jde o právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciové společnosti;
- přijímají vklady od veřejnosti, přičemž vkladem se rozumějí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu. Přijímání vkladů od veřejnosti u nás ze zákona smějí provádět výhradně banky;
- poskytují úvěry, za které se považují v jakékoli formě dočasně poskytnuté peněžní prostředky;
- k výkonu bankovních činností mají bankovní licenci, kterou uděluje Česká národní banka. K získání bankovní licence musí být ze strany žadatele splněny poměrně náročné podmínky stanovené Českou národní bankou.“ (Česko, 1992, č. 15)

Banka může vykonávat pouze činnosti, na které se vztahuje poskytnutá bankovní licence. Obchodní banka může požádat centrální banku o rozšíření své licence, pokud se rozhodne provádět další činnosti. Stejně tak může požádat o zúžení své licence z důvodu nevykonávání některých činností. (Kašparovská, 2006, s. 43)

„Licence zaniká rozhodnutím České národní banky o odnětí licence, likvidací banky, rozhodnutím valné hromady akcionářů banky. Česká národní banka může bankovní licence odejmout v případě závažných nedostatků v činnosti. Licence se dále odnímá v případě, že obchodní banka nezačala svou činnost do 12 měsíců ode dne udělení licence či 6 měsíců nepřijímá vklady od veřejnosti, a také v případě, že licence byla získána na základě nepravdivých údajů.“ (Kašparovská, 2006, s. 43)

Žádost o bankovní licenci se předkládá České národní bance a musí obsahovat:

1. Základní identifikační údaje o bance.
2. Zdůvodnění žádosti a koncepci a zásady činnosti banky:
  - a. účel založení,

- b. strategický záměr rozvoje,
  - c. přehled předpokládaných činností,
  - d. zásady identifikace a řízení rizik,
  - e. popis materiálně technického zabezpečení činností – výpočetní systém, informační systém a účetní a statisticko-evidenční systémy,
  - f. popis personálního zabezpečení činností – předpokládaný počet zaměstnanců,
  - g. zásady vnitřního řídicího a kontrolního systému.
3. Předepsané dokumenty – zakladatelskou smlouvu a stanovy zakládané banky, doklady o původu kapitálu a další
  4. Údaje o osobách navrhovaných do vedení banky, u kterých je nutné prokázat odbornou způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost
  5. Doklady o splacení základního kapitálu v minimální výši 500 mil. Kč (Revenda, 2005, s. 365)

4.4 Bankovní dohled

4.4.1 Základní principy dohledu

„Předmětem bankovního dohledu je kontrola dodržování pravidel bankovního podnikání a vyvození případných důsledků, které plynou z porušení pravidel. Dohled nad bankovní činností je prováděn Českou národní bankou a je zaměřen na podporu tržní disciplíny a konkurenceschopnosti bank, posilování důvěry v bankovní sektor a na předcházení případným systémovým krizím.“ (Kašparovská, 2006, s. 63)

„Bankovní dohled stanovuje pravidla pro obezřetné podnikání bank a kontroluje jejich dodržování. Bankovní dohled je oprávněn a povinen při zjištění nedostatků použít své nástroje k nápravě situace.“ (Kašparovská, 2006, s. 63)

„Práva a povinnosti bankovního dohledu vymezuje zákon č.6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č.21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Podle těchto zákonů bankovní dohled ČNB:

- vydává po předchozím vyjádření ministerstva financí bankovní licence,
- vydává opatření a vyhlášky definující pravidla obezřetného podnikání bank,
- monitoruje činnost bank na dálku,
- provádí kontrolní činnost na místě,

- vydává předchozí souhlasy podle zákona o bankách např. při nabývání podílu na bance, při sloučení banky, při ukončení bankovních aktivit,
- ukládá opatření k nápravě a postihy za zjištěné nedostatky v činnosti bank,
- rozhoduje o zavedení nucené správy a odnětí bankovní licence“ (Kašparovská, 2006, s. 63)

4.4.2 Dohled na dálku

Dohled na dálku lze charakterizovat jako činnost, při které dochází k pozorování bankovních aktivit na základě všech dostupných informací. Mezi nejvýznamnější informace patří:

- výkazy a hlášení, které jsou zasílány jednotlivými obchodními, jejichž forma je dána metodikou České národní banky
- auditorské zprávy – obchodní banky musí své roční uzávěrky nechat si ověřit nezávislým externím auditorem
- informace získané od banky, které jsou výsledkem vnitřního auditu
- informace z veřejných databází a tisku
- informace od ostatních regulátorů (Kašparovská, 2006, s. 64)

Na základě těchto získaných informací je každá obchodní banky hodnocena, analyzována a na základě výsledků hodnocení je navržen další způsob jejího pozorování, opatření k nápravě a další. Tyto údaje, které jsou získány prostřednictvím dohledu na dálku, jsou jedním z podkladů pro celkové analýzy bankovního sektoru. (Kašparovská, 2006, s. 64)

4.4.3 Dohlídky na místě

Dohlídky na místě znamená kontrolování činností bank přímo v prostorách dané banky. Jedná se o pořízení detailnějších informací o určité oblasti činnosti bank. Obvykle jde o řízení bankovních rizik, vnitřní řídicí a kontrolní systém banky a informační systémy. Dochází k prověřování kvantitativních i kvalitativních ukazatelů daných oblastí činnosti banky. Pro banky je tento způsob dohledu užitečný, protože dohlídky na místě umožní každé bance zvolit optimální formy dohledu, které poukážou na možné nedostatky. Mezi základní fáze dohlídky na místě patří:

1. Přípravná fáze: prvním úkolem je sestavit tým, který dohled v bance provede. Dalším krokem je provedení předběžné analýzy, pro kterou jsou podkladem informace, které jsou získány např. výkazy a hlášeními posílané samotnou bankou, externím

auditem, výsledky minulé dohlídky. Posléze je vytvořen plán dohlídky, který obsahuje časový harmonogram, náplň činností a úkoly jednotlivých členů kontrolního týmu. Posledním krokem je zaslání oznámení o provedení prohlídky obchodní bance.

2. Realizační fáze: realizační fáze znamená provádění samotné kontrolní činnosti. Členové kontrolního týmu provádějí pohovory s odpovědnými pracovníky banky. Povinností obchodní banky je kontrolnímu týmu poskytnout přístup k údajům, které jsou předmětem šetření. Dále je také nutné, aby banka zajistila vhodné pracovníky, kteří požadované údaje jsou schopni vyhledat a na případné nejasnosti vysvětlit.
3. Vyhodnocovací fáze: vyhodnocovací fáze spočívá v písemném zpracování skutečností, které byly při kontrole zjištěny. Patří sem uvedení nedostatků, vymezení problematických oblastí a rizik. Vedení banky má právo na seznámení se s obsahem zprávy pořízené z dohlídky. Vedení banky může podat námitky k zjištěným skutečnostem. Tyto námitky poté prověří instituce bankovního dohledu a rozhodne o tom, zda li bude tyto námitky akceptovat nebo je nebude brát v potaz. (Kašparovská, 2006, s. 65)

4.4.4 Opatření k nápravě

Zjistí-li bankovní dohled nedodržování pravidel v činnosti obchodních bank, může podle zákona uplatnit opatření, mezi které patří:

- požadavek odstranění nedostatků ve stanové lhůtě
- požadavek na změnu personální obsazení ve vedení banky a v dozorčí radě
- omezení či zákaz některých z činností uvedených v bankovní licenci
- nařízení mimořádného auditu
- uložení pokuty do výše 50 mil. Kč
- snížení základního kapitálu ve stanoveném rozsahu
- odejmutí bankovní licence při přetrvání závažných nedostatků
- zavedení nucené správy v případě ohrožení stability celého bankovního systému (Kašparovská, 2006, s. 65)

4.5 Obezřetné podnikání

„Požadavek, který bankám ukládá postupovat při realizaci svých aktivit obezřetně, může působit trochu paradoxně. Mělo by být samozřejmé, že podnikatelský subjekt se chová

takovým způsobem, aby nebyla ohrožena stabilita jeho samotného ani bezpečnost klientů. Přesto se v zákoně objevují požadavky na obezřetné chování, které postupně vznikaly v důsledku ne zcela vyjímáných situací, jež se objevovaly na počátku nové české bankovní tržní historie. Mezi nejvýznamnější požadavky patří:

- provádění obchodů způsobem, který nepoškozuje zájmy jejich vkladatelů,
- provádění obchodů způsobem, který neohrožuje bezpečnost a stabilitu banky,
- neuzavírání smluv za podmínek nápadně nevýhodných pro banku,
- dodržování kapitálové přiměřenosti,
- dodržování pravidel úvěrové angažovanosti,
- udržování bezpečné výše likvidity.“ (Půlpánová, 2007, s. 128-129)

5 BANKOVNÍ PRODUKTY

Banky kromě své základní činnosti, která spočívá v poskytování úvěrů a přijímání vkladů, poskytují klientům i mnoho jiných služeb. Tyto služby, které banka nabízí a prodává svým klientům, jsou považovány za bankovní produkty. Banky je prodávají na bankovním trhu za účelem dosažení zisku. (Šenkýřová, 2010, s. 96)

5.1 Rysy bankovních produktů

Jednotlivé bankovní produkty se mohou navzájem výrazně odlišovat, proto není skoro možné tyto produkty přesně charakterizovat ani jednotně členit. Přesto existují některé společné rysy, kterými jsou:

- Nehmotný charakter – bankovní produkty nelze skladovat, mají abstraktní povahu a nejsou patentově chránit
- Dualismus – jedná se o spojení hodnotové stránky (dána finančním objemem) a věcné stránky (vyjádřena počtem jednotlivých produktů)
- Vzájemná propojenost a podmíněnost bankovních produktů – jeden produkt nemůže existovat bez druhého (Revenda, 2005, s. 132-133)

5.2 Členění bankovních produktů

Jak již bylo zmíněno výše, členění bankovních produktů není z důvodu jejich velkého počtu a značné rozdílnosti mezi jimi jednoduché. Základní členění rozlišuje obchody aktivní, pasivní a neutrální. Při aktivních obchodech je banka v roli věřitele (poskytuje úvěry). U pasivních obchodů je naopak banka v roli dlužníka, kdy získává cizí zdroje od jiných věřitelů. Neutrální obchody jsou takové, kdy banka není v roli dlužníka ani věřitele. Tyto obchody jsou rozvahově neutrální. (Revenda, 2005, s. 133)

Modernější přístupy berou jako hlavní znak pro systematizaci bankovních produktů účel, který představuje pro klienta. Můžeme rozlišovat finanční úvěrové produkty, které slouží k získávání finančních prostředků. Dále to jsou depozitní produkty, které umožňují klientům složení finančních prostředků a zúčtovací produkty, které slouží k provádění platebního styku. (Revenda, 2005, s. 133-134)

5.2.1 Finanční úvěrové produkty

Poskytování úvěrů patří pro banky k nejdůležitějším obchodům. Banky jsou v roli věřitele a tyto obchody jsou vedeny jako pohledávky. Mezi základní skupiny úvěrových obchodů patří peněžní úvěry, závazkové úvěry a záruky a alternativní formy financování. (Revenda, 2005, s. 139)

Peněžní úvěry znamenají pro klienta skutečné poskytnutí peněz v hotovostní či bezhotovostní formě. Z hlediska délky trvání úvěru rozlišujeme úvěry krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Splatnost krátkodobého úvěru je jeden rok od jeho poskytnutí. Střednědobé úvěry mají délku trvání 1-4 roky. Dlouhodobé mají lhůtu splatnosti 4-15 let, v některých případech i více. (Kráľ, 2010, s. 162)

Závazkové úvěry se vyznačují tím, že klient nezíská likvidní prostředky. Banka se pouze za klienta v určité míře zaručuje a případně zavazuje splnit jeho závazek, pokud klient sám svůj závazek nesplatí. (Revenda, 2005, s. 139)

„Alternativní formy financování jsou takové produkty, které umožňují klientům získat finanční prostředky za určitých specifických podmínek.“ (Revenda, 2005, s. 139)

5.2.2 Depozitní produkty

Další významnou část bankovních produktů zabírají depozitní (vkladové) bankovní produkty. Banky při těchto obchodech jsou v roli dlužníka, získávají od klientů finanční prostředky pro uskutečňování aktivních operací. Pro klienty depozitní obchody jsou možností, jak zhodnotit své volné finanční prostředky

Mezi základní formy lze zařadit přijímání vkladů a emise bankovních dluhopisů. Mezi nejběžnější formy vkladů patří běžné, termínované a úsporné vklady. Běžné vklady se vyznačují tím, že jsou kdykoliv splatné pro klienty banky a velmi nízkou úrokovou sazbou. Termínované vklady jsou vklady na pevnou částku, kterou klient ukládá u banky za účelem vyššího úrokového výnosu s tím, že se vzdá možnosti disponovat s tímto vkladem. Lze rozlišovat dva druhy termínovaných vkladů z hlediska časového úseku, po který není možné se vkladem disponovat. Vklady na pevnou lhůtu jsou termínované vklady deponované v bance na předem stanovenou dobu, kdy termín splatnosti může být sjednán i na konkrétní den. Existují i dva způsoby úročení vkladů. Při fixních úročení se úroková sazba po celou dobu trvání vkladu nemění, při úročení pohyblivém je úroková sazba vázána na určitou

sazbu a v závislosti na jejich změnách se mění i úroková sazba, která je na ní vázána. (Revenda, 2005, s. 150-151)

„Bankovních dluhových cenných papírů existuje celá řada. Jednotlivé druhy se mohou vzájemně lišit, ale v porovnání se vklady mají jednu významnou odlišnost: nevztahuje se na ně zákonné pojištění vkladů. Pro klienta tato skutečnost znamená podstupování většího rizika, pro banky neplacení příspěvku do fondu pojištění vkladů. Tyto cenné papíry se vyskytují ve formě dluhopisů a depozitních směnek.“ (Revenda, 2005, s. 152)

5.2.3 Platebně zúčtovací produkty

Tyto produkty jsou velmi důležité nejen pro banky, ale také pro celou ekonomiku, protože plní funkci zabezpečení platebního styku. Tyto obchody patří k neutrálním, nikterak neovlivňují bilanci banky. Platební styk je prováděn prostřednictvím hotových peněz nebo bezhotovostních převodů. (Revenda, 2005, s. 155)

„Platební styk lze rozlišit podle toho, na jakých oblastech probíhá. Tuzemský platební styk probíhá v rámci ekonomiky jednoho státu. Jednotlivé banky mají svůj účet u clearingové banky a prostřednictvím těchto účtů dochází k zúčtování plateb mezi jednotlivými bankami a i mezi klienty těchto bank. Naproti tomu mezinárodní platební styk probíhá prostřednictvím mezinárodních zúčtovacích systémů nebo vzájemných účtů. Pokud tuzemská banka vede účet zahraniční bance, jedná se o loro účet. V opačném případě, kdy zahraniční banka vede účet tuzemské bance, mluvíme o nostro účtu.“ (Revenda, 2005, s. 155)

Mezi nejvíce používané produkty platebního styku patří příkazy k úhradě a k inkasu, šeky, platební karty, dokumentární akreditivy a inkasa. (Revenda, 2005, s. 155)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ANALÝZA MAKROEKONOMICKÝCH A FINANČNÍCH UKAZATELŮ BANKOVNÍHO SEKTORU

6.1 Základní charakteristika bankovního sektoru

Finanční a především bankovní sektor v České republice se vyznačuje několika následujícími údaji:

- „Banky tvoří dominantní část finančního sektoru v České republice
- Výrazná internalizace z pohledu vlastnické struktury
- Vysoká míra soutěživosti mezi jednotlivými bankami i přes odlišnosti v jednotlivých bankovních segmentech
- Střední banky neustále posilují svoji aktivitu, jsou hybnou silou v oblasti inovací a pro velké banky jsou ve vybraných segmentech bankovního trhu významnou konkurencí
- Banky jsou leadery téměř všech finančních skupin působících v České republice, finanční trh je v rukou bank, jež jsou vedeny finančními konglomeráty
- Od dubna 2006 je dohled nad finančním trhem a jeho regulace v rukou České národní banky, která je institucí, jenž provádí dozor nad všemi aktivitami v rámci finančního trhu, mezi jehož subsegmenty patří kromě bank také družstevní záložny, pojišťovny, penzijní fondy, investiční společnosti, investiční a podílové fondy, leasingové společnosti a jiné
- V posledních letech banky věnují svou pozornost rozvoji detailového bankovníctví (poskytování úvěrů domácnostem)“ (Bankovní sektor, ©2013)

6.2 Struktura bankovního sektoru v České republice

K 31. 12. 2012 byl bankovní sektor v České republice tvořen 43 bankami a pobočkami zahraničních bank. Během roku nebyla udělena žádná nová bankovní licence a žádná banka neukončila svoji činnost. V oblasti poboček zahraničních bank došlo celkově ke třem změnám. Nově na českém bankovním trhu provozuje svoji činnost pobočka The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka. Svoji činnost naopak ukončily pobočky The Royal Bank of Scotland N.V a Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka. (Česká národní banka, ©2013)

Podrobnější informace o vývoji počtu bank provozujících svoji činnost v českém bankovním sektoru poskytuje následující tabulky. Ve zkoumaném časovém horizontu celkový počet bankovních subjektů rostl. Docházelo nejen k udělování nových licencí, ale také některé subjekty svoji činnost ukončily, např. z důvodu fúze, při kterém jedna banka zanikla.

V roce 2007 došlo k jedné významné změně v českém bankovním sektoru. Sloučení HVB Bank Czech Republic, a. s., s Živnostenskou bankou a. s. byl začátek působení UniCredit Bank Czech republic a. s. (Česká národní banka, ©2008)

Rok 2008 přinesl další změnu, kdy došlo k další fúzi mezi Raiffeisenbank a. s. a eBanka, a. s. Výsledkem této fúze bylo, že od 16. 5. 2008 nadále na trhu působí pouze Raiffeisenbank. V oblasti stavebních spořitelen došlo ve stejném roce k jedné změně, kdy došlo k ukončení činnosti subjektu HYPO stavební spořitelna a. s. (Česká národní banka, ©2009)

Roku 2010 ČNB udělila novou bankovní licenci, na jejímž základě začala svoji činnost na českém území provozovat Fio Banka, a. s. (Česká národní banka, ©2011)

K poslední změně došlo v roce 2011, kdy licenci pro poskytování bankovních produktů a služeb obdržela Air Bank a. s. Tato událost ještě více zvýšila konkurenční boj mezi bankami na českém trhu, jelikož počet těchto subjektů se navýšil na číslo 18. Od roku 2011 se počet bank provozujících svoji činnost na ČR nezměnil. (Česká národní banka, ©2012)

Tabulka 2: Počet bank s licenci k danému datu (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2008-2013)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Banky	17	16	16	17	18	18
Pobočky zahraničních bank	14	16	18	19	21	20
Stavební spořitelny	6	5	5	5	5	5
BANKY CELKEM	37	37	39	41	44	43

Následující tabulka ukazuje změny v podílu jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě. Největší podíl na ve sledovaném období patří velkým bankám, jimž patří převažující podíl. Mezi velké banky se řadí Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka a UniCredit Bank. Ke konci roku 2012 se hodnota jejich podílu zastavila na hodnotě 57,1 %. (Česká národní banka, ©2013)

Podíly ostatních subjektů na bankovním trhu byly až na rok 2011 téměř konstantní. Ve zmíněném roce došlo k posílení podílu středních bank na úrok zejména bank malých.

Tabulka 3: Podíl jednotlivých bank na celkové bilanční sumě v % (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
BANKY CELKEM	100	100	100	100	100	100	100
Velké banky	61,4	61,7	57,5	57,7	58,0	57,2	57,1
Střední banky	9,3	10,3	12,2	13,5	13,1	19,0	20,6
Malé banky	4,3	4,4	5,3	5,5	6,4	1,6	2,5
Pobočky zahraničních bank	12,6	12,4	14,1	12,1	11,4	11,5	9,4
Stavební spořitelny	12,4	11,2	10,8	11,2	11,2	10,6	10,4

Po vstupu České republiky do Evropské unie je bankovní trh otevřen i dalším subjektům, které zde mohou podnikat a využívat volný pohyb služeb na principu jednotné licence bez založení pobočky. K 31. 12. 2012 tuto možnost využilo celkem 329 z členských zemí EU. (Česká národní banka, ©2013)

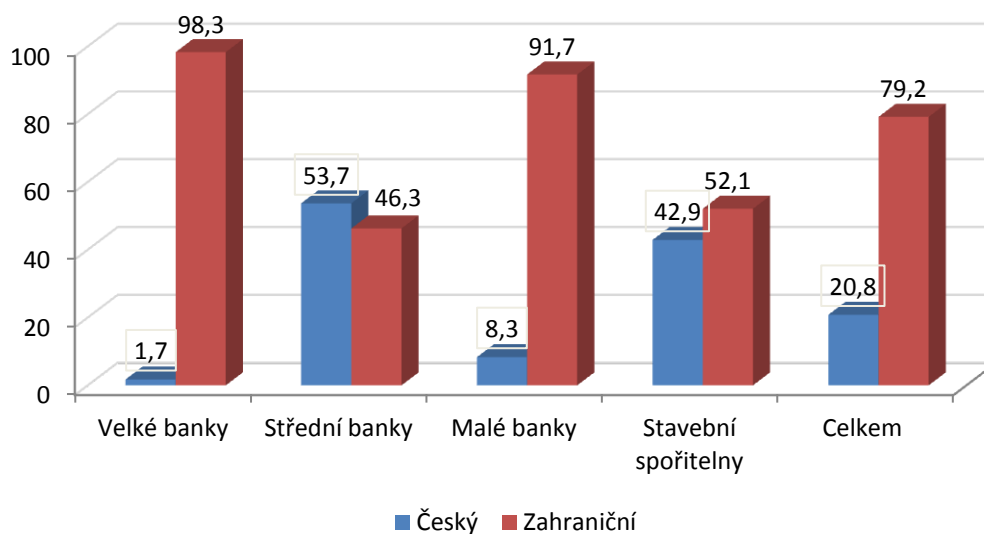
6.2.1 Vlastnická struktura bankovního kapitálu

Vlastnická struktura bankovního sektoru ČR je ustálená. Dlouhodobě převažující podíl na celkovém základním kapitálu tuzemského bankovního sektoru je v rukou zahraničních akcionářů. Tento podíl na konci roku 2012 činil 79,2 %. Výlučně zahraniční kapitál je zastoupen v deseti bankách a v dalších pěti bankách je jeho zastoupení převažující. Pouze český kapitál je zastoupen v šesti bankách a v dalších dvou je jeho zastoupení převažující (Fio banka, Hypoteční banka, J&T Banka, Modrá pyramida stavební spořitelna a dvě státní

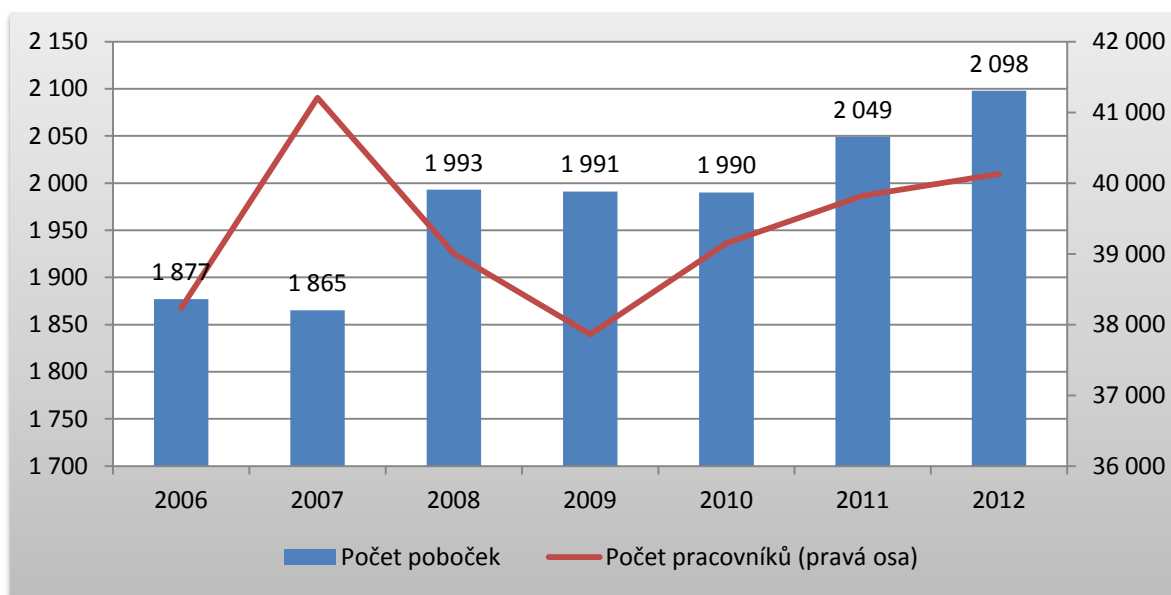
banky se zvláštním určením především na podporu exportu a podnikání – Českomoravská záruční a rozvojová banka a Česká exportní banka. (Česká národní banka, ©2013)

Zahraníční vlastníci měli na konci roku 2012 pod přímou a nepřímou kontrolou celkem 95,4 % celkových bilančních aktiv bankovního sektoru. Přímý podíl vlastníků ze zemí EU na základním kapitálu bankovního sektoru dosahoval přibližně 74 % a na zahraničním kapitálu bankovního sektoru činil jejich podíl téměř 94 %. Struktura vlastníků z hlediska příslušnosti k jednotlivým zemím EU zůstává diverzifikován. (Česká národní banka, ©2013)

Obrázek 3: Původ kapitálu v tuzemských bankách v procentuálním vyjádření (Česká národní banka, ©2013)

6.2.2 Pracovníci a obchodní místa

Obrázek 4: Graf vývoje počtu zaměstnanců a počtu poboček (Česká národní banka, ©2013)

Počet pracovníků bankovního sektoru se od roku 2009 neustále zvyšoval. Tento fakt je zapříčiněn strategickými a obchodními plány bank, které se promítají do personální politiky. Z důvodu zvyšující se ho počtu nabízených služeb na pobočkách a v oblasti elektronického bankovníctví banky navyšují počty svých zaměstnanců. Vyšší podíl na zvýšeném počtu pracovníků připadá na malé banky, které jsou nováčky na bankovním trhu v ČR. Naopak pobočky zahraničních bank přispívaly k snížení zaměstnanosti v bankovním sektoru, tyto pobočky počty svých zaměstnanců snižovaly. K roku 2012 bankovní sektor ČR zaměstnává 40 308 osob. Největší podíl na celkovém stavu zaměstnanců mají velké banky, tento podíl k roku 2012 činil 66 %. (Česká národní banka, ©2013)

Z grafu je patrné, že v roce 2008 došlo k výraznějšímu úbytku počtu pracovníků. Meziročně tento úbytek činil 5,3 %. Jednou z příčin této události byly organizační změny, které proběhly v důsledku dokončených fúzí. Malé banky nové zaměstnance přijímaly, naopak skupiny velkých a středních bank stavy svých zaměstnanců ve větším množství snižovaly. (Česká národní banka, ©2009)

V oblasti počtu obchodních míst, která slouží k obsluze klientů bankovního sektoru, dochází k trendu postupné zvyšování počtu těchto míst. V roce 2012 klienti mohli navštívit 2 098 obchodních míst, která jsou v ČR k dispozici. (Česká národní banka, ©2013)

6.3 Činnost bankovního sektoru

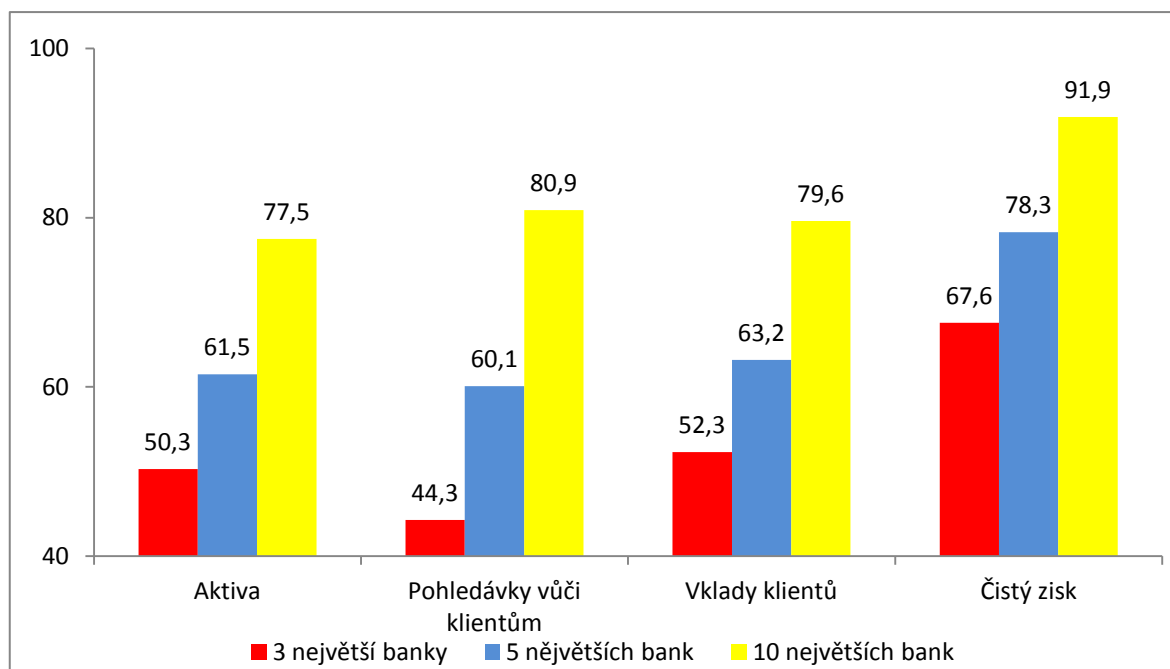
6.3.1 Aktiva bankovního sektoru

Hodnota bilančních aktiv bankovního sektoru se v průběhu sledovaného období neustále zvyšovala. Na konci roku 2012 se hodnota aktiv v bankovním sektoru zvýšila oproti roku 2011 o 157,8 mld. Kč na 4633,4 mld. Kč, což představovalo zvýšení o 3,5 %. Na růstu bilanční sumy se banky nepodílela rovnoměrně. Zatímco skupina velkých bank dokázala navýšit hodnotu svých aktiv o 3,3 %, skupina středních bank dosáhla mnohem větších úspěchů v procentuálním vyjádření. Tyto banky navýšily v meziročním srovnání bilanční sumu o 11,4 %. Přesto v řeci čísel velké banky navýšily svá aktiva o více než 10 mld. Kč než banky patřící do skupiny bank středních. Všechny banky, které jsou zařazovány do skupiny malých bank, taktéž jako banky velké a střední, navyšovaly hodnotu svých aktiv. Stavební spořitelny v celkovém součtu navýšily svá aktiva o 0,8 %. Naopak se nedařilo pobočkám zahraničních bank. Hodnota jejich aktiv v meziročním srovnání klesla o 15,2 %. (Česká národní banka, ©2013)

Nárůst hodnoty aktiv oproti roku 2011 zaznamenalo celkově 29 ze 43 subjektů, které aktivně působí na českém trhu. Deset poboček zahraničních bank snížilo bilanční sumu aktiv, zejména z důvodu změn v obchodní politice jejich mateřských bank. (Česká národní banka, ©2013)

Podíl velkých bank na celkové bilanční sumě bankovního sektoru má stále převažující charakter, i když jeho hodnota se v meziročním srovnání s rokem 2011 snížila o 0,1 % na 57,1 %. (Česká národní banka, ©2013)

6.3.1.1 Koncentrace bankovního kapitálu

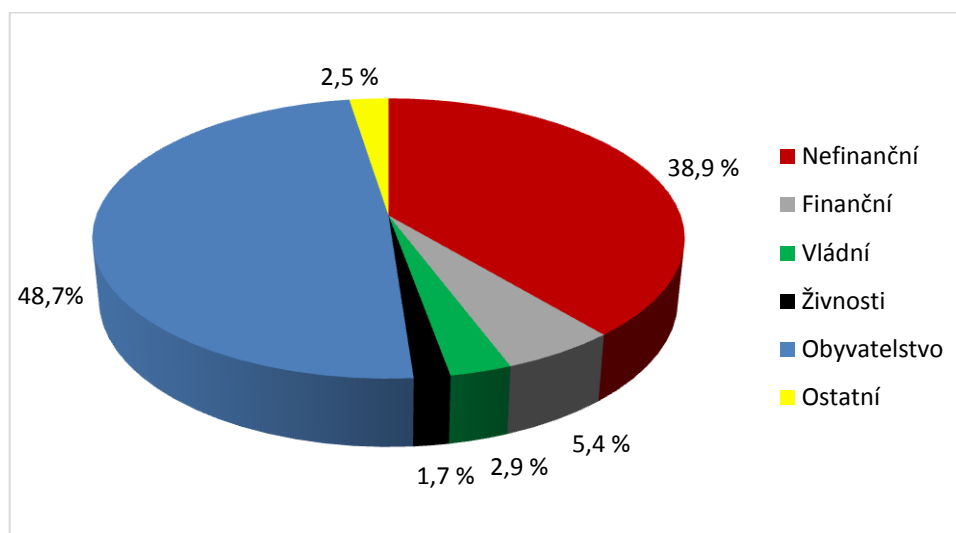
Obrázek 5: Graf koncentrace bankovního kapitálu k 31. 12. 2012 (v %) (Česká národní banka, ©2013)

V porovnání s rokem 2011 se koncentrace celkových bilančních aktiv a vkladů českého bankovního sektoru v roce 2012 mírně snížila. Tento údaj je měřen pomocí podílu skupiny tří, pěti nebo deseti největších subjektů na tuzemském trhu. Došlo naopak ke zvýšení koncentrace v oblastech pohledávek vůči klientům a dosaženého zisku. Největší koncentrace je již tradičně dosahována v oblasti čistého zisku. Tři největší banky působící na českém trhu vyprodukovaly za rok 2012 více než 67 % čistého zisku. Deset největších bank za stejné období dosáhlo takové zisku, který atakuje hodnotu 92 % ukazatele. (Česká národní banka, ©2013)

6.3.1.2 Úvěrová angažovanost

Bankovní sektor v ČR je již dlouhá léta založen na klasickém bankovníctví, jež představuje přijímání vkladů a poskytování úvěrů. Proto největší podíl na celkových bilančních aktivech zaujímají právě tyto zmíněné položky. V roce 2012 jejich podíl činil celých 60 % z celkové sumy aktiv. Klientské pohledávky zaznamenal nárůst o 2,5 % v porovnání s koncem roku 2011. Naopak došlo ke snížení pohledávek vůči úvěrovým institucím o 0,6 %. Angažovanost bank vůči České národní bance se oproti roku předchozímu snížila o 1,3 %. (Česká národní banka, ©2013)

6.3.1.3 Úvěrové portfolio bankovního sektoru

Obrázek 6: Graf struktury úvěrů podle ekonomických sektorů (Česká národní banka, ©2013)

Objem celkových pohledávek bankovního sektoru, které byly poskytnuty klientům tuzemských bank, dosáhl k 31. 12. 2012 hodnoty 2 360,1 mld. Kč. Hodnota poskytnutých úvěrů meziročně stoupl o téměř 56 mld. Kč., což činí nárůst 2,4 %. Tempo růstu se ale oproti předchozímu roku snížilo, předchozí procentní růst dosáhl výše 3,6 %. (Česká národní banka, ©2013)

Největšími oblastmi, kam směřují peníze z poskytnutých úvěrů od českých bank, jsou pravidelně oblasti domácností a nefinančních podniků. Větší podíl na již zmíněném 2,4 % růstu zaujímají úvěry poskytnuté obyvatelstvu, které vzrostly oproti předchozímu roku o 37 mld. Kč. Úvěry domácnostem tvoří významnou část na celkovém úvěrovém portfoliu českého bankovního sektoru. Od začátku sledovaného dochází k pravidelnému zvyšování podílu v oblasti úvěrů, které jsou poskytnuty domácnostem. (Česká národní banka, ©2013)

Naopak v oblasti úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům dochází k postupnému snižování podílu na úvěrovém portfoliu. Podíl za rok 2012 dosáhl úrovně 36 %, když jejich hodnota se zvýšila o 7,4 mld. Kč na celkové množství 835,4 mld. Kč. Angažovanost vůči nefinančním podnikům bankovní sektor zvyšoval, a to jak v oblasti soukromých tuzemských majitelů, tak i v oblasti nefinančních podniků veřejných. Hodnota poskytnutých úvě-

rů nefinančním soukromým podnikům pod zahraniční kontrolou klesl meziročně o 1,1 %. (Česká národní banka, ©2013)

V oblasti úvěrů, které jsou poskytovány finančním institucím, lze vysledovat dlouhodobější pokles podílu na celkovém úvěrovém portfoliu. Ještě v roce 2006 činil podíl této skupiny úvěrů 7,0 %, v roce 2012 to bylo už jen 4,9 %. Zároveň dochází i k postupnému snižování objemů finančních prostředků, které jsou v rámci tohoto typu úvěru poskytovány. (Česká národní banka, ©2013)

Úvěry vládním institucím si v sledovaném období drží přibližně 3 % podíl na celkových úvěrech. Krom roku 2009, kdy hodnota těchto úvěrů se v meziročním srovnání zvýšila, drží si objem takto poskytnutých finančních prostředků spíše klesající charakter. (Česká národní banka, ©2013)

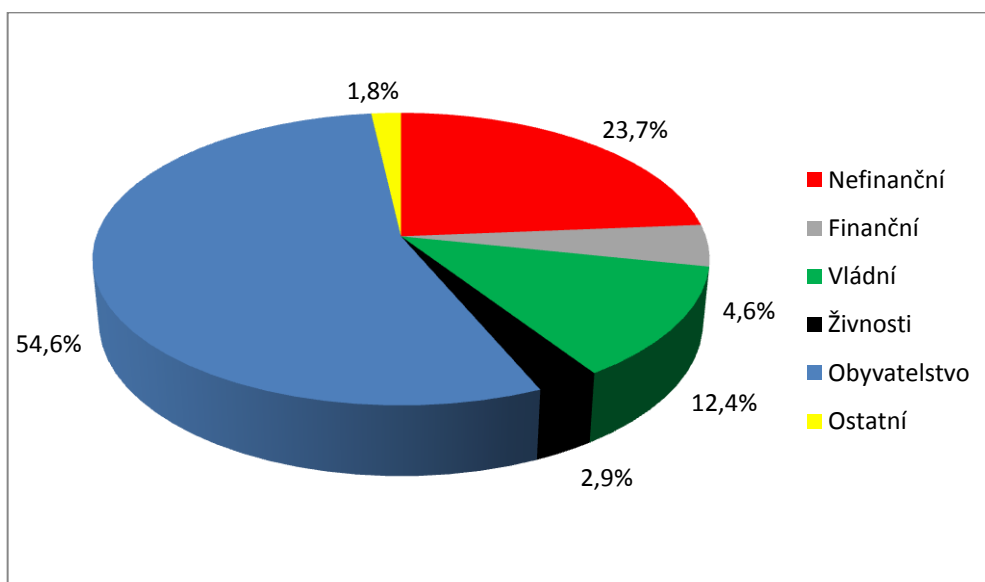
6.3.2 Pasiva bankovního sektoru

Bankovní sektor v České republice má k dispozici v dlouhodobém horizontu dostatečné zdroje. Poměr vkladů k úvěrům dosahuje hodnoty větší než 120 %. V meziročním srovnání došlo k zvýšení celkových klientských vkladů o 7,3 %. Jejich hodnota na konci roku 2012 činila 3 166 mld. Kč. Vklady ostatních klientů vzrostly oproti roku 2011 o 5,5 %, vklady vládních institucí zaznamenaly nárůst ještě razantnější, a to 23 %. V oblasti vkladů od úvěrových institucí došlo k propadu jejich celkové výše o 87,8 mld. Kč. Došlo také ke snížení závazků vůči těmto úvěrovým institucím o 17,6 % na 412 mld. Kč. Úvěry, které byly poskytnuty centrální bankou, dosáhly největšího procentuálního zvýšení oproti roku minulému. Jejich hodnota se na konci roku 2012 pohybovala na úrovni 9,6 mld. Kč, což oproti roku 2011 představovala nárůst o 6,1 mld. Kč. (Česká národní banka, ©2013)

Na nevládních klientských účtech došlo v roce 2012 k přírůstku ve výši 144,5 mld. Kč. Celkové množství tohoto přírůstku je přibližně o 30 mld. Kč vyšší, než tomu bylo v roce předchozím. Čeští klienti zůstávají dlouhodobě opatrnější a své peníze ukládají především na běžné účty. Růst těchto vkladů byl v roce 2012 11,9 %. Tato skutečnost je též způsobena tím, že v zemích EU, jejímž členem je od roku 2004 i Česká republika, jsou vklady do výše 100 000 EUR 100% pojištěné. Celých 61,4 % klientských vkladů je uložena na netermínovaných účtech. V oblasti termínovaných vkladů, kde převažující podíl zaujímají krátkodobé vklady do tří měsíců, došlo k meziročnímu růstu o 0,8 %. (Česká národní banka, ©2013)

Bankovní sektor je dlouhodobě ziskový, banky významnou část generovaného zisku ponechávají ve formě nerozděleného zisku minulých období a rezervních fondů. V roce 2012 došlo k navýšení nerozděleného zisku, který slouží k posílení kapitálu o 18,1 %, což v řeči čísel znamenalo přírůstek 24,6 mld. Kč. (Česká národní banka, 2013)

V následujícím grafu je znárodněna struktura vkladů podle ekonomických sektorů. Podíly jednotlivých sektorů za sledované období se výrazně nezměnily. Největší část na vkladech přijatých pouze v České republice připadá na sektor obyvatelstva. Jejich podíl vzrostl v meziročním porovnání s rokem 2011 o 3,5 %. Druhou nejvýznamnější oblast tvoří vklady od nefinančních podniků. Jejich podíl se sice v roce 2012 snížil na 22,9 %, na druhou stranu ovšem došlo k nárůstu vkladů o 42,9 mld. Kč. Živnosti k růstu vkladů nepřispěly, naopak došlo ke snížení jejich podílu na 2,8 %, což znamenalo pokles hodnoty jejich vkladů o 2,1 mld. Kč. (Česká národní banka, ©2013)

Obrázek 7: Struktura vkladů podle ekonomických sektorů k 31. 12. 2012
(Česká národní banka, ©2013)

7 ANALÝZA BANKOVNÍCH RIZIK, KAPITÁLOVÉ PŘIMĚŘENOSTI A VÝKONNOSTI

7.1 Rizika bankovního podnikání

7.1.1 Úvěrové riziko

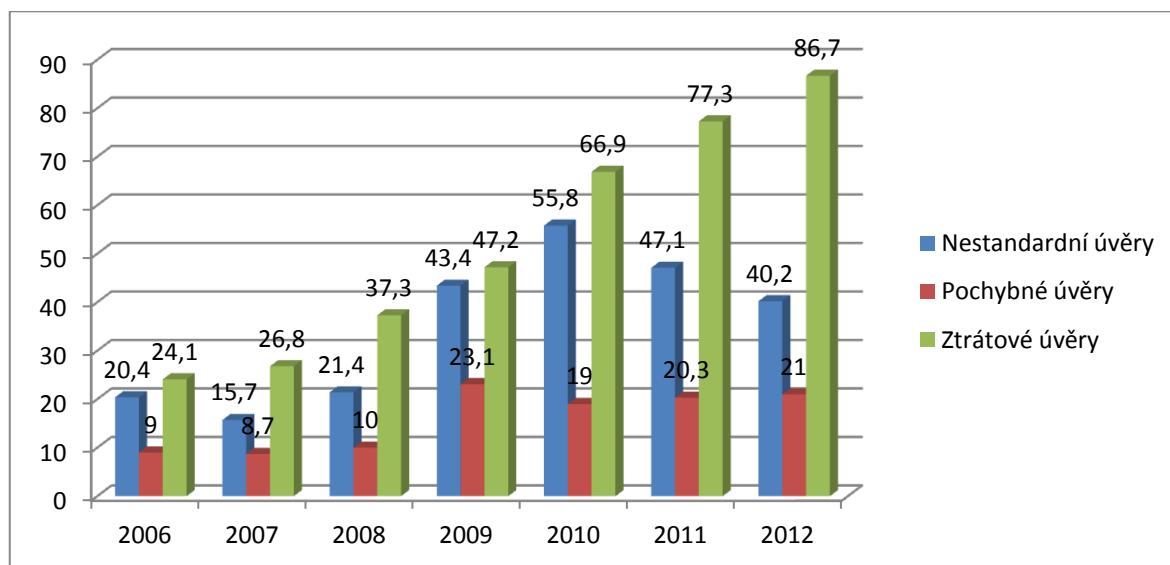
Na základě posouzení kvality úvěrů jsou pohledávky zařazeny do kategorií se selháním nebo bez selhání. Z celkové hodnoty pohledávek investičního portfolia 2 843,9 mld. Kč tvořily pohledávky bez selhání 2 694,9 mld. Kč, tj. 94,8 %. Zastoupení standardních a sledovaných pohledávek nedošlo k výraznějším změnám. Hodnota pohledávek se selháním se v meziročním srovnání v roce 2012 dostala na úroveň 149 mld. Kč, což představovalo nárůst o 3,4 mld. Kč. Ukazatel hodnocení kvality úvěrového portfolia se v jednotlivých skupinách bank vyvíjel rozdílně. Podíl pohledávek v selhání se snížil ve skupině malých a velkých bank a taktéž ve skupině poboček zahraničních bank. Naopak k zhoršení došlo ve skupině středních bank a stavebních spořitelén. Nejvyšší podíl na pohledávkách se selháním lze dlouhodoběji nalézt ve skupině středních bank, nejnižší hodnota tohoto podílu se v minulých letech objevoval ve skupině stavebních spořitelén. Ovšem v roce 2012 pomyslnou štafetu převzaly pobočky zahraničních bank, kdy výše podílu pohledávek se selháním činila 2,1 %. (Česká národní banka, ©2013)

Na krytí ztrát úvěrového portfolia vytvářely banky opravné položky, jejichž hodnota se zvýšila o 1,3 mld. Kč na 81,7 mld. Kč. Toto tempo růstu, které dosáhlo úrovně 1,6 %, je ovšem nižší než jak tomu bylo v předchozích letech. (Česká národní banka, ©2013)

K růstu pohledávek se selháním došlo v sektoru domácností – obyvatelstva, kdy se hodnota těchto pohledávek zvýšila o 4,1 mld. Kč a jejich celkový podíl na úvěrech, které byly poskytnuty obyvatelstvu, dosáhl hodnoty 5,1 %. Dlouhodobě nízký podíl úvěrů se selháním lze nalézt v oblasti úvěrů, které jsou určeny na bydlení. Jejich podíl se meziročně zvýšil o minimálních 0,1 %. Nízká hodnota toho podílu ukazuje na skutečnost, že občané si uvědomují svou zvýšenou odpovědnost za takový typ úvěrů zejména v případech, kdy zárukou je nemovitost, která je určena k bydlení. Nízký podíl pohledávek se selháním lze objevit i v případech hypotečních úvěrů. Naopak zvýšené množství pohledávek se selháním se nachází u spotřebitelských úvěrů. Výše bankami poskytnutých finančních prostředků je v takovém případě sice nižší, zato jejich celkové množství je velmi vysoké. Jelikož pro

banky jsou tyto obchody značně rizikové, v oblasti spotřebitelských úvěrů se úrokové sazby pohybují ve vyšších relacích než u jiných typů úvěrů. (Česká národní banka, ©2013)

Obrázek 8: Kvalita úvěrového portfolia v mld. Kč (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

7.1.2 Měnové riziko

Měnové riziko tuzemského bankovního sektoru v dlouhodobém horizontu představuje zanedbatelné nebezpečí. Absolutní výše cizoměnových aktiv rostla v průběhu roku 2012 o 1 %, výše pasiv zaznamenala propad o 4,8 %. (Česká národní banka, ©2013)

Podíl na celkové bilanci bank, provozující svoji činnost na českém území, ve sledovaném období klesal a v roce 2012 dosáhl u aktiv 15 % a u pasiv 12 %. V absolutních hodnotách cizoměnová aktiva dosáhla úrovně 753,7 mld. Kč, pasiva úrovně nižší, a to 547,5 mld. Kč. Obdobný vývoj lze nalézt i v položkách cizoměnová podrozvahová aktiva a pasiva. Vývoj pasiv a aktiv rozvahových i podrozvahových se promítl do čisté devizové pozice, kdy na konci roku 2012 bylo dosaženo přebytku rozvahových aktiv nad pasivy ve výši 206,2 mld. Kč. (Česká národní banka, ©2013)

Ve struktuře cizoměnových aktiv rozhodující podíl, který dosahuje výše téměř 72 %, připadá na pohledávky vůči klientům a úvěrovým institucím. Nejvyšší růst objemu ovšem dosáhly cizoměnové cenné papíry, jejichž hodnota se zvýšila téměř o 25 mld. Kč. Naopak největší pokles v dlouhodobém horizontu dosahují pohledávky vůči úvěrovým institucím, v porovnání s rokem 2011 se jednalo o meziroční propad o 12,5 %. (Česká národní banka, ©2013)

Více než 56% pasiv v zahraničí měně pro rok 2012 tvoří závazky vůči klientům. Tato položka i v dlouhodobém měřítku dosahuje největšího podílu na celkových pasivech v cizí měně. Ke konci roku 2012 jejich hodnota dosáhla výše téměř 300 mld. Kč. V meziročních srovnáních úvěry vůči úvěrovým institucím dosahují velmi rozdílných výsledků. Zatímco v roce 2011 došlo k meziročnímu nárůstu těchto úvěrů o více než 25 mld. Kč, rok 2012 přinesl naopak meziroční pokles 75,4 % mld. Kč. (Česká národní banka, ©2013)

Největší podíl v cizoměnových podrozvahových hodnotách aktiv a pasiv dosahují stabilně za sledované období derivátové operace. V roce 2012 tento podíl činil u aktiv 92 %, u pasiv 88 %. (Česká národní banka, ©2013)

7.1.3 Teritoriální riziko (riziko země)

Tuzemské banky v dlouhodobém horizontu zaměřují svoji činnost převážně na klienty, kteří jsou rezidenti v České republice. V oblasti finančních operací s nerezidenty se největší část obchodů provádí na mezibankovním trhu, nejčastěji formou derivátových operací. Banky ve svém portfoliu drží též cenné papíry, které byly vydány zahraničními subjekty. Tyto operace s nerezidenty jsou převážně zaznamenány v podrozvace. (Česká národní banka, ©2013)

Podíl celkových nerezidentských aktiv v posledním roce nezaznamenal výraznější růst či pokles, jejich hodnota na konci roku dosahovaly výše 736 mld. Kč. Nerezidentská pasiva ve stejném období klesla na hodnotu 524 mld. Kč, což představovala úbytek téměř 63 mld. Kč oproti roku předchozímu. (Česká národní banka, ©2013)

Ve struktuře nerezidentských aktiv a pasiv převažují operace na mezibankovním trhu. V oblasti pasiv největší podíl, který tvoří téměř 39 % všech závazků, představují závazky vůči bankám. V meziročním srovnání došlo k výraznému snížení celkové hodnoty těchto závazků, které činilo téměř 25 %. V oblasti aktiv největší položku tvoří pohledávky za bankami, které meziročně zaznamenaly na rozdíl od již zmíněných závazků za bankami růst, jehož hodnota byla 7,5 %. (Česká národní banka, ©2013)

V následující tabulce je znázorněno pořadí deseti zemí, které mají největší objem držených celkových aktiv tuzemského bankovního sektoru. Z této tabulky je patrné, že angažovanost českého bankovního sektoru je z převážné většiny směřována na země EU. Pouze Ruská federace je jedinou zemí, která si své místo v desítce zemí s největší angažovaností dlouhodobě drží a není členem EU. Mezi země, které si v tomto žebříčku dlouhodobě drží nej-

vyšší pozice, patří Nizozemí, Slovensko a Velká Británie. Celková angažovanost vůči této desítce zemí tvoří 82 % celkové angažovanosti vůči zahraničním zemím. (Česká národní banka, ©2013)

Jednu z nejvyšších otevřených pozicí, tj. rozdíl mezi aktivními a pasivními rozvahovými i podrozvahovými operacemi, si drží stabilně Nizozemí. V posledních letech se vždy jedná o kladnou pozici, jejíž výše se stabilně pohybuje nad hranicí 50 mld. Kč. V roce 2012 do první trojice v této oblasti patřilo Lucembursko se zápornou pozicí 43,4 mld. Kč a Ruská federace s kladnou pozicí 41 mld. Kč. (Česká národní banka, ©2013)

Tabulka 4: Tabulka zemí s největší angažovaností (Česká národní banka, ©2013)

Deset zemí s největší angažovaností bankovního sektoru ČR k 31. 12. 2012	Z toho:			Dluhopisy
	Aktiva celkem	Pohledávky za úvěro- vými insti- tucemi	Pohledávky za klienty	
Nizozemí	116,0	66,6	24,7	12,5
Slovensko	110,6	6,3	56,8	41,6
Velká Británie	75,8	34,6	5,4	1,3
Rakousko	74,5	54,8	6,2	4,2
Belgie	61,5	32,3	4,1	2,9
Ruská federace	52,7	10,8	38,6	2,7
Německo	37,8	22,4	2,1	3,0
Polsko	27,5	0,9	5,5	12,1
Francie	26,4	12,0	1,7	5,3
Kypr	23,1	0,0	21,5	0,2

7.1.4 Riziko likvidity

Bankovní sektor v České republice v dlouhodobém horizontu disponuje dostatečně velkými likvidními zdroji, dílčí ukazatelé likvidity jsou stabilizované. V České republice na rozdíl od některých evropských zemí nebyly pozorovány významnější problémy s likviditou ve spojení s krizí, která v minulých letech nastala. (Česká národní banka, 2010)

Na počátku sledovaného období v letech 2006 a 2007 došlo k poklesu celkového objemu rychle likvidních aktiv. Důvodem toho snížení bylo především snížení objemu finančních prostředků uložených u centrální banky a snížení prostředků uložených u jiných bank splatných na požádání. Růst v tomto období zaznamenaly dluhové cenné papíry určené k obchodování emitované vládními institucemi a dluhové cenné papíry k obchodování vydané centrálními bankami. Růst těchto dvou položek ovšem nebyl tak velký jako pokles již zmíněných finančních prostředků uložených u centrálních nebo jiných bank. Proto v celkovém důsledku nastal pokles celkového objemu rychle likvidních aktiv. Podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech zaznamenal pokles, který byl především způsoben nárůstem celkové bilanční sumy bankovního sektoru. (Česká národní banka, ©2008)

Ovšem od roku 2008 i přes krizi, která nastala, dochází k postupnému zvyšování hodnoty rychle likvidních aktiv i jejich podílu na celkových aktivech. Ke konci roku 2012 objem těchto aktiv činí 1 346 mld. Kč. Tempo růstu rychle likvidních aktiv převyšuje tempo růstu celkových aktiv sektoru. (Česká národní banka, ©2013)

Na posílení likvidní pozice bankovního sektoru přispělo zejména zvýšení objemu držených dluhopisů vládních institucí celkem o 115,2 mld. Kč. Krytí úvěrů primárními zdroji se udržuje v posledních letech na úrovni kolem 130 %, v roce 2012 konkrétně na úrovni 135 %. (Česká národní banka, ©2013)

Tabulka 5: Vybrané ukazatele likvidity (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
RYCHLÉ LIKVIDNÍ AKTIVA CELKEM (v mld. Kč)	970	899	933	1036	1093	1203	1346

RLA celkem / aktiva celkem (v %)	32,8	24,0	23,1	25,3	26,1	26,9	29,1
RLA / vklady klientů celkem (v %)	50,5	36,6	35,9	38,0	38,8	42,5	42,5
Kumulativní netto rozv. pozice do 3 měsíců bez 80 % neterm. vkladů (v %)	-3,4	-10,9	-13,4	-11,1	-9,0	-12,9	-8,4
Pozice na mezibankovním trhu (v mld. Kč)	42	28	-11	1	24	-35	50
Pohledávky za bankami	423	464	417	428	472	465	462
závazky vůči bankám	381	435	428	427	448	500	413
Krytí úvěru primárními zdroji	164,4	135,5	126,4	132,5	133,0	130,5	136,6
Podíl neterminovaných vkladů na vkladech celkem vč. bank (v %)	46,4	46,39	46,7	48,25	51,0	51,5	56,4

7.2 Kapitálová přiměřenost

„Ukazatel kapitálové přiměřenosti je současné době velmi podrobně sledován a analyzován. Ukazuje vztah mezi skutečnou a požadovanou výší kapitálu banky vzhledem k rizikovosti portfolia. Cílem je zajistit dostatečné množství kapitálu ke krytí možných ztrát a zamezit tak přenosu ztrát na bankovní věřitele. Při jeho interpretaci je nutné vycházet z požadavku určité rovnováhy mezi výkonností bankovního podnikání a jeho bezpečností. Rostoucí hodnota tohoto ukazatele je pozitivní informací pro orgány dohledu a bankovní věřitele. Na druhou stranu dlouhodobý růst může být doprovázen stagnací či pokle-

sem tempa růstu rentability podnikání, což není dobrá zpráva pro akcionáře a investory na kapitálovém trhu.“ (Kašparovská, 2006, s. 34)

Bankovní sektor ČR je dobře kapitálově vybavený. V roce 2012 posílil regulatorní kapitál o 17,5 mld. Kč na hodnotu 321 mld. Kč. Růst regulatorní kapitálu byl vyšší než růst celkových bilančních aktiv. Kapitál tuzemských bank je převážně tvořen složkou Tier 1, který nejlépe dokáže pohltit případné ztráty. Objem Tier 1 vzrostl meziročně o 10,5 % na 311,6 mld. Kč. Nejvyšší podíl na tomto růstu mělo posílení rezervních fondů nerozdělených ziskem z předchozích období. (Česká národní banka, ©2013)

Dodatkový kapitál Tier 2 v roce 2012 meziročně klesl o téměř 50 %. Příčinou poklesu je skutečnost, že pět bank dokázala částečně splatit svůj podřízený dluh, jedna banka dokonce svůj dluh splatila v plné výši. (Česká národní banka, ©2013)

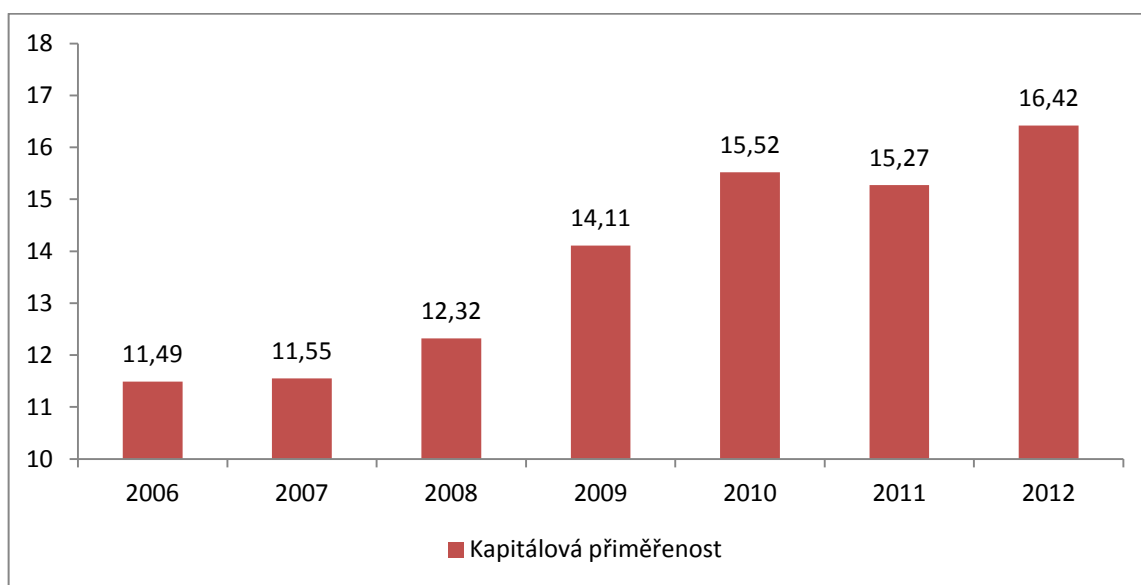
Objem kapitálových požadavků ve sledovaném období se stabilně pohyboval ve výši kolem 150 mld. Kč. Nejvyšší podíl na celkových kapitálových požadavcích připadá na úvěrové riziko, kdy tento podíl v dlouhodobém horizontu dosahuje průměrné výše přes 85 %. Následují požadavky k operačnímu riziku, které představují 10-12 % podíl. Zbývající procenta připadají na kapitálové požadavky k tržnímu riziku.

Tabulka 6: Kapitálové požadavky a kapitálová přiměřenost bankovního sektoru
(Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KAPITÁLOVÉ POŽADAVKY CELKEM	130,6	146,8	149,9	150,0	149,2	159,0	156,4
KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K ÚVĚROVÉMU RIZIKU	125,1	134,6	130,3	131,9	129,9	137,1	133,4
KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K TRŽNÍMU RIZIKU	4,7	3,9	5,3	3,3	2,8	4,9	4,7

KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OPERAČNÍMU RIZIKU	4,7	7,7	14,0	14,7	16,4	16,9	18,1
KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OSTATNÍM RIZIKŮM	0,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1
KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST	11,49	11,55	12,32	14,11	15,52	15,27	16,42

V následujícím grafu je zachycen vývoj kapitálové od počátku sledovaného období.

Obrázek 9: Graf vývoje kapitálové přiměřenosti (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

Z grafů je patrné, že až na rok 2011, kdy došlo k mírnému poklesu hodnoty kapitálové přiměřenosti z důvodů pomalejšího navyšování regulatorního kapitálu o 4,9 % při vyšším tempu růstu rizikově vážených expozic (6,7 %) při stejném vývoji kapitálových požadavků (6,7 %), hodnota ukazatele rostla. (Česká národní banka, ©2012)

Rostoucí hodnota ukazatele kapitálové přiměřenosti značí, že ve vztahu k vybavení kapitálem si český bankovní sektor vede dobře. Minimální kapitálová přiměřenost je stanovena na 8 %.

V roce 2008 došlo k významné události v oblasti změny metodiky výpočtu, která způsobila změny ve struktuře celkových kapitálových požadavků. S účinností od 1. 7. 2007 došlo k implementaci BASEL II v ČR. V roce 2007 banky mohly postupovat podle platné metodiky BASEL I. Těto možnosti některé z bank využily. (Česká národní banka, ©2008)

Od roku 2008 všechny banky na českém území postupují podle metodiky BASEL II. Nová metodika spočívá v přesnějším ohodnocení úvěrového rizika v bankách, které by měla vyústit do nižšího rizikového ohodnocení investičního i obchodního portfolia bank a přispět ke snížení kapitálových požadavků. V oblasti stanovení kapitálových požadavků k operačnímu riziku je vycházeno z ohodnocení rizika bank, které vyplývá z jejich činnosti. Tyto požadavky se v průběhu roku 2008 zvýšily o 82 %. (Česká národní banka, ©2009)

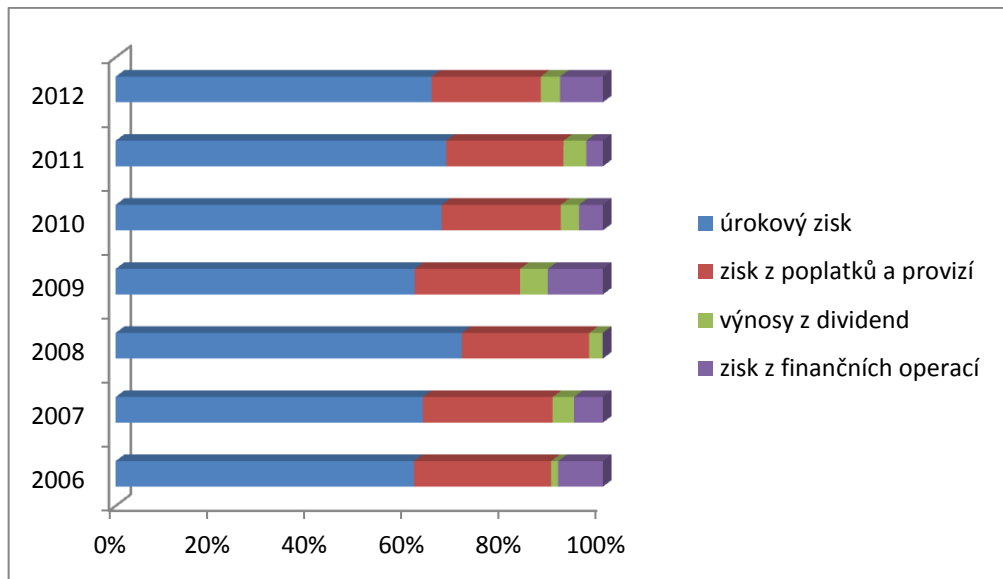
7.3 Hospodářské výsledky

7.3.1 Zisk z finanční činnosti

V celém sledovaném období bankovní sektor vykázal zisk. Kromě roku 2010, kdy došlo k poklesu celkové hodnoty zisku z finanční činnosti, v meziročních porovnáních hodnota zisku pravidelně stoupala.

Z následujícího grafu lze vyzkoumat, že největší podíl na tvorbě zisku z finanční činnosti připadá na úrokový zisk. I když v roce 2012 došlo k poklesu jeho podílu o 1,8 %, stále je to převažující faktor, který se podílí na tvorbě zisku.

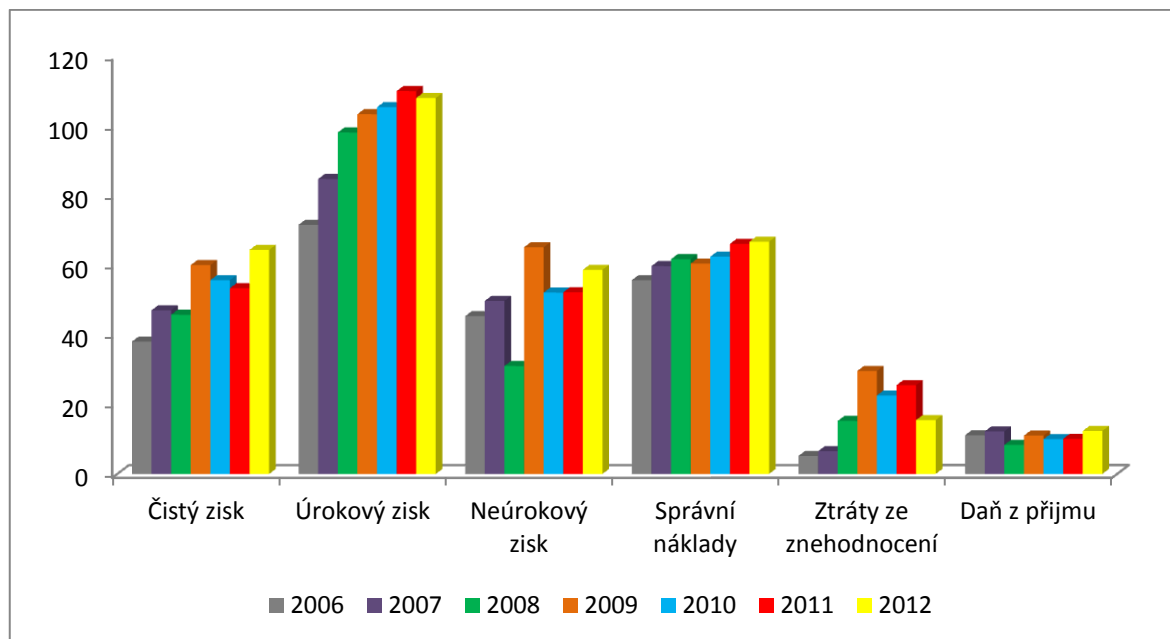

Obrázek 10: Graf struktury zisku z finanční činnosti podle druhu (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)

Největší složkou neúrokového zisku bankovního sektoru tvoří dlouhodobě zisky z poplatků a provizí. Největší podíl na výnosech z poplatků a provizí zaujímají poplatky a provize z platebního styku, které v např. v roce 2012 tvořily 60% všech těchto výnosů.

Zisky z finančních operací, jak je vidět z grafu, jsou značně proměnlivé. Do této položky se řadí i výsledky obchodů s deriváty. Tento segment trhu je značně koncentrovaný, na jeho růstu se podílí ve sledovaném období pouze dva až tři subjekty.

Nejvýraznější položkou výnosů z dividend jsou dividendy přijaté od dceřiných a přidružených společností v rámci finančních skupin. I v tomto segmentu je koncentrace velmi vysoká, až 99 % všech dividend bylo získáno ve skupině velkých bank.

Obrázek 11: Graf struktury výnosů a nákladů (Vlastní zpracování, Česká národní banka ©2007-2013)

7.3.2 Správní náklady a ztráty ze znehodnocení

Z předešlé tabulky lze zjistit, že správní náklady ve sledovaném období až na jednu výjimku permanentně rostly. Rok 2009, kdy recese zasáhla českou ekonomiku a na banky dopadla zejména zhoršením kvality úvěrového portfolia, které vedlo k růstu nákladů ze znehodnocení pohledávek, donutila české banky důsledněji kontrolovat jejich správní náklady. Došlo ke snížení správních nákladů poprvé od roku 2002, do té doby se jejich hodnota každoročně zvyšovala. Správní náklady bank jsou tvořeny náklady na zaměstnance. Zbytek nákladů tvoří ostatní správní náklady, kam patří např. náklady na informační technologie, náklady na reklamu a jiné. (Česká národní banka, ©2010)

Rok 2009 je pro sledované období i zlomem v oblasti ztrát ze znehodnocení aktiv. Tyto ztráty odrážejí především kvalitu řízení při alokaci vlastních a cizích zdrojů. V roce 2009 tyto ztráty dosáhly nejvyšší úrovně. Zejména v roce 2012 došlo k výraznému poklesu, o které se přičinilo hlavně snížení ztrát ze znehodnocení finančních aktiv. Podíl těchto ztrát se oproti roku 2011 snížil o 45,6 %. (Česká národní banka, ©2010)

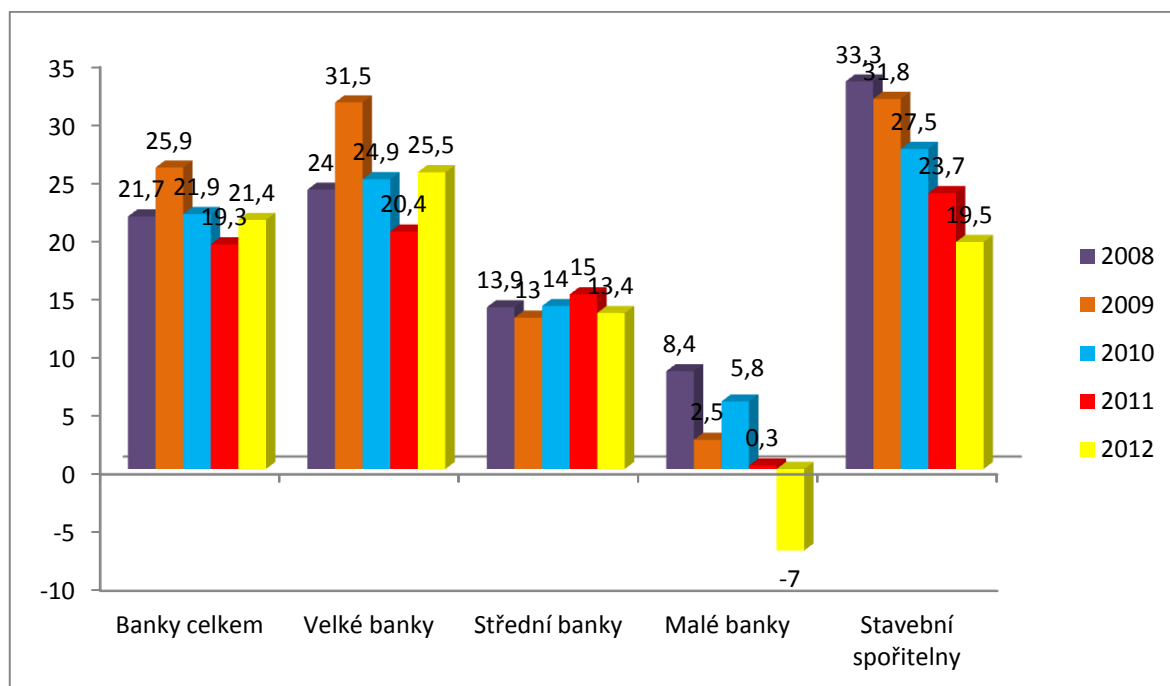
7.3.3 Čistý zisk

Bankovní sektor ve sledovaném období dokázal v každém roce generovat zisk. Největší zisk byl vytvořen v roce 2012. Ovšem největší meziroční nárůst byl zaznamenán v roce 2009.

Největší podíl na čistém zisku tradičně připadá na skupinu velkých bank. Průměrně tento podíl činí více než 70 %. Z celkového počtu bank, které se nachází na českém území, se každý rok najde skupina několika bank, jejichž podnikání je za daný rok ztrátové. Tyto banky ovšem dohromady tvoří minimální podíl na celkových aktivech bankovního sektoru.

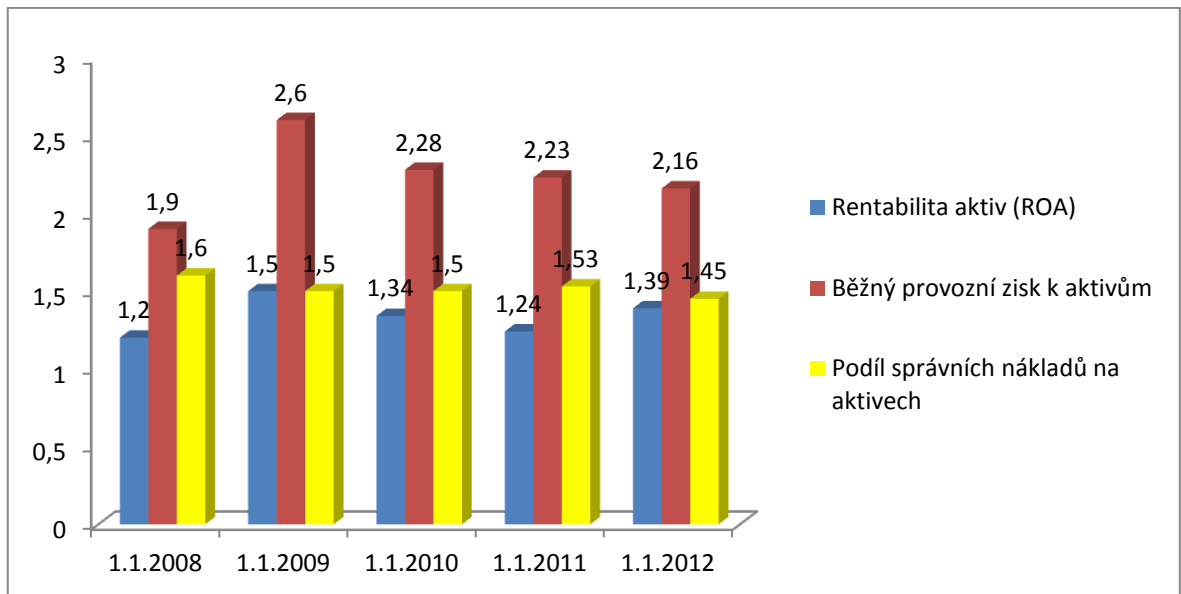
7.3.4 Rentabilita bankovního sektoru

Rentabilita kapitálu Tier 1 (RoE) měřená vyprodukovaných čistým ziskem na jednotku kapitálu se pohybovala ve sledovaném období v rozmezí 19 – 26 % pro celý bankovní sektor. Nejlepší výsledky dosahovaly stavební spořitelny, kde se ukazatel RoE v letech 2008 a 2009 pohyboval nad hranicí 30 %. Každoročně ukazatel RoE u stavebních spořitelen klesá, pro rok 2012 se dostal na úroveň 19,5 %. Velké banky si drží hodnotu tohoto ukazatele kolem 25 %. Rok 2009 byl pro velké banky, potažmo pro celý bankovní sektor z hlediska dosahování výsledků hospodaření úspěšný. Ukazatel RoE ve skupině velkých bank dosáhl úrovně 31,5 %. Střední banky ve sledovaném období dosahovaly průměrně hodnot kolem 15 %. Malé banky na tom byly v porovnání s ostatními typy bank nejhůře. Hodnota RoE ve sledovaném období u této skupiny nepřesáhla hranici 10 %. Naopak v roce 2011 se úroveň RoE pohybovala těsně v kladných číslech. V roce 2012 skupina malých bank zaznamenala nejhorší výsledek, kdy hodnota RoE klesla na úroveň -7 %. Pobočky zahraničních bank tento ukazatel nevykazují.

Obrázek 12: Graf vývoje ukazatele RoE (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2009-2013)

Ukazatel rentability aktiv RoA ve sledovaném období dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2009, kdy bylo dosaženo úrovně 1,5 %. Naopak nejnižší úrovně bylo dosaženo v roce 2009, kdy ukazatel RoA se zastavil na čísle 1,2 %. Podíl správních nákladů ve sledovaném období má sestupnou tendenci, ke konci roku 2012 tento podíl činil 1,45 %. Běžný provozní zisk k aktivům má od roku 2009, kdy bylo dosaženo výsledku 2,6 %, má stejně jako podíl správních nákladů sestupnou tendenci, ke konci roku 2012 bylo dosaženo úrovně 2,16 %.

Obrázek 13: Graf vývoje ukazatele RoA (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2009-2013)

8 DOPORUČENÍ VEDOUCÍ K ZVÝŠENÍ VÝKONNOSTI

8.1 Základní možnosti optimalizace výkonnosti

„Zisk komerčních bank je tvořen na základě prodeje bankovních produktů a služeb klientům. Bankovní produkt začleňuje ve své podstatě vstupy jednotlivých řídicích modelů (strategie, obchod, finanční řízení a organizace). V tomto procesu je zapotřebí optimalizovat jednotlivé moduly danými způsoby:

- Prodej produktů pro dosažení spokojenosti klienta
- Prodejem produktů implementovat strategii banky
- Maximalizovat zisk ve vztahu k schválené úrovni finančních rizik
- Zaměřit organizační model banky na podporu finanční výkonnosti.“ (Belás, 2010, s. 149)

„Předpokladem pro úspěšné fungování strategie na podporu výkonnosti banky je spokojenost klienta, kvalita prodávaných bankovních produktů a služeb a zejména uplatňování zásad efektivního a obezřetného podnikání. Možnosti optimalizace managementu banky v oblasti řízení výkonnosti:

- Optimalizace Balanced Scorecard a jeho základních oblastí s cílem růstu výkonnosti organizace
- Prosazování základních možností vedoucích k zvýšení výkonnosti (zvýšit efektivnost hospodaření, zvýšit tržby, snížit kapitál, řídit riziko)
- Provádět odpovídající manažerská rozhodnutí na základě analýzy aspektů, které působí na výslednou úroveň hodnotícího kritéria
- Optimalizace struktury prodávaných produktů ve vztahu k dosažené úrovni rentability a kapitálové přiměřenosti
- Na základě analýzy regulačních pravidel uskutečnit strategická rozhodnutí v oblasti používání vlastních modelů výpočtů kapitálové přiměřenosti, které mohou znamenat zvýšení výkonnosti banky prostřednictvím nižších kapitálových požadavků“ (Belás, 2010, s. 149)

8.2 Doporučení

Jak již bylo výše zmíněno, možností zvýšit výkonnost banky je několik. Ve svých návrzích se zaměřuji především na možnosti, které vedou ke snižování nákladů, které jsou bankami vynaloženy, a k růstu spokojenosti klientů. Možnosti, jak zmíněných cílů dosáhnout:

- Udržení stávajících zákazníků
- Zvýšení množství bankomatů, které dokážou přijímat finanční prostředky
- Získávání nových zákazníků např. prostřednictvím klientů, kteří patří mezi dlouholeté spokojené klienty
- Rozšíření služeb elektronického bankovníctví
- Udržení klíčových zaměstnanců
- Vytváření jednoduchých produktů a služeb
- Snižování nákladů s nejvyšším podílem - předpokladem je, že nesmí být ohrožen samotný provoz banky, zaměřit se spíše na náklady spojené s pokutami, sankcemi
- Snížení nákladů na kapitál – zajištění nákladů s nižšími pořizovacími náklady
- Snížení administrativních nákladů
- Snížení mzdových nákladů – např. snížit počet zaměstnanců poboček nebo call center
- Omezení kapitálových výdajů
- Omezení marketingových výdajů
- Zbavení se neziskových obchodních činností
- Zlepšení systému hodnocení bonity klienta – úbytek ztrátových obchodů
- Vytvoření či úprava plánů řízení rizika
- Zavedení outsourcingu

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce byla analýza bankovního sektoru v České republice v letech 2006-2012. Zaměřila se na analýzu vybraných makroekonomických a finančních ukazatelů bankovního sektoru. Druhou významnou částí byla analýza se zaměřením na výkonnost a bezpečnost bank.

Ve sledovaném období došlo v roce 2008 k pádu banky americké Lehman Brothers, která se posléze stala jednou z příčin finanční krize, která zasáhla celosvětovou ekonomiku a negativní dopady přinesla především oblasti úvěrových institucí. V České republice došlo k nejvýraznějším negativním změnám v některých analyzovaných oblastech především v roce 2009, kdy finanční krize naplno dorazila do evropského regionu.

Na základě získaných poznatků lze říci, že bankovní sektor v České republice navzdory krizi nepostihla žádná větší katastrofa např. v podobě krachu některé z větších bank nebo uzavírání poboček stávajících bank, tak jak tomu bylo v jiných státech. Krize se dotkla zaměstnanců bank, jejichž počty byly ve srovnávaném období na nejnižší úrovni. Banky vlivem krize začaly více sledovat své náklady a hledat způsoby, kde ušetřit. Zahraniční kapitál z tuzemských bank nevymizel, stále si drží převažující podíl. Krize nezpůsobila výrazné změny v rozložení sil na českém bankovním trhu. Dominantní podíl ve všech zkoumaných oblastech si drží skupina velkých bank.

V oblasti výkonnosti a bezpečnosti bank došlo k výrazným změnám v oblasti úvěrového portfolia, zejména u nestandardních, pochybných a ztrátových úvěrů. Jejich hodnota ve sledovaném období zaznamenala výrazný růst. Při pohledu na likviditu lze s potěšením konstatovat, že i v období krize banky dokázaly navyšovat hodnotu svých likvidních aktiv a zároveň docházela k růstu jejich podílu na celkových aktivech. V oblasti kapitálové přiměřenosti si bankovní sektor stojí podobně, hodnota tohoto ukazatele nabývá výrazně vyšších hodnot než je doporučená hranice 8 %.

V oblasti výkonnosti si bankovní sektor drží také dobré výsledky. Každoročně je generován zisk, který je v porovnání s ostatními odvětvími ekonomiky ČR na velmi vysoké úrovni. V oblasti rentability aktiv a vlastního kapitálu došlo v posledních letech k mírnému poklesu, avšak bankovní sektor si udržuje hodnoty těchto ukazatelů na přijatelné úrovni.

Věřím, že tato práce přinesla čtenářům zajímavé informace o fungování bankovního sektoru, o jím dosažených výsledcích a o možnostech, jak tyto výsledky ještě zlepšit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bankovní sektor, © 2013. *Česká bankovní asociace* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. Dostupné z: <https://www.czech-ba.cz/bankovni-sektor>

BELÁŠ, Jaroslav et al. *Management komerčních bank, bankových obchodů a operací*. 2010. 1. vydání. Žilina: GEORG, 471 s. ISBN 978-80-89401-18-5.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2013. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2012* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-46-2. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2012_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2012. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2011* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-39-4. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2011_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2011. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2010* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-31-8. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2010_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2010. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2009* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-27-1. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2009_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2009. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2008* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-17-2. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2008_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2008. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2007* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. ISBN 978-80-87225-04-2. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2007_cz.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2007. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2006* [online]. Praha [cit. 2013-07-30]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2006_cz.pdf

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2005. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Linde, 681 s. ISBN 80-7201-515-X.

Česká republika. Zákon o bankách. In: *Sbírka Zákonů*. 1992.

HORVÁTOVÁ, Eva, 2009 cit. podle Jaroslav BELÁS et al., 2010. *Management komerčních bank, bankových obchodů a operací*. 1. vydání. Žilina: GEORG, 471 s. ISBN 978-80-89401-18-5.

JÍLEK, Josef, 2000 cit. podle Jaroslav BELÁS et al., 2010. *Management komerčních bank, bankových obchodů a operací*. 1. vydání. Žilina: GEORG, 471 s. ISBN 978-80-89401-18-5.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 2006. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Banky a komerční obchody*. 2010. 1. vydání. Kravaře: Marrael servis, 339 s. ISBN 978-80-254-6779-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2010. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 205 s. ISBN 978-80-247-3349-4.

KRÁL, Miloš. *Bankovníctví a jeho produkty*. 2009. 1. vydání. Žilina: GEORG, 265 s. ISBN 978-80-89401-07-9.

PAVLÁT, Vladislav. *Centrální bankovníctví*. 2004. 1. vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 137 s. ISBN 80-86754-29-4.

POLOUČEK, Stanislav, 2006 cit. podle Jaroslav BELÁS et al., 2010. *Management komerčních bank, bankových obchodů a operací*. 1. vydání. Žilina: GEORG, 471 s. ISBN 978-80-89401-18-5.

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 2006. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

POSPÍŠIL, Richard. *Finance a bankovníctví*. 2007. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 139 s. ISBN 987-80-244-1712-7.

PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. 2007. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.

REVENDA, Zbyněk et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2005. 4. vydání. Praha: Management Press, 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava et al. *Bankovníctví*. 2010. 1. vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 253 s. ISBN 978-80-7408-029-6.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a. s.	Akciová společnost
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
EPS	Earnings per share of stock (výnos na akcii)
EU	Evropská unie
IT	Informační technologie
Kč	Koruna česká Moravské elektrotechnické závody
Mld.	Miliarda
NIM	Net interest margin (čistá úroková míra)
NNM	Net noninterest margin (čistá neúroková míra)
NOM	Net bank operating margin (ukazatel provozní rentability aktiv)
plc.	Public limited company (veřejně obchodovatelná společnost s ručením omezeným)
RH	Reálná hodnota
ROA	Return of assets (rentabilita aktiv)
ROE	Return of equity capital (rentabilita vlastního kapitálu)
SA	Société anonyme (akciová společnost)
Z/Z	Výkaz zisku a ztrát

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Základní peněžní aktivity komerční banky	20
Obrázek 2: Základní organizační struktura komerční banky	44
Obrázek 3: Původ kapitálu v tuzemských bankách v procentuálním vyjádření	49
Obrázek 4: Graf vývoje počtu zaměstnanců a počtu poboček	50
Obrázek 5: Graf koncentrace bankovního kapitálu k 31. 12. 2012 (v %)	52
Obrázek 6: Graf struktury úvěrů podle ekonomických sektorů	53
Obrázek 7: Struktura vkladů podle ekonomických sektorů k 31. 12. 2012	55
Obrázek 8: Kvalita úvěrového portfolia v mld. Kč	57
Obrázek 9: Graf vývoje kapitálové přiměřenosti	63
Obrázek 10: Graf struktury zisku z finanční činnosti podle druhu	65
Obrázek 11: Graf struktury výnosů a nákladů	66
Obrázek 12: Graf vývoje ukazatele RoE	68
Obrázek 13: Graf vývoje ukazatele RoA	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Zjednodušená struktura bankovní bilance	14
Tabulka 2: Počet bank s licenci k danému datu	47
Tabulka 3: Podíl jednotlivých bank na celkové bilanční sumě v %	48
Tabulka 4: Tabulka zemí s největší angažovaností	59
Tabulka 5: Vybrané ukazatele likvidity	60
Tabulka 6: Kapitálové požadavky a kapitálová přiměřenost bankovního sektoru	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Aktiva bankovního sektoru v mld. Kč	79
Příloha P 2: Pasiva bankovního sektoru v mld. Kč.....	81
Příloha P 3: Hospodářské výsledky bankovního sektoru.....	83

PŘÍLOHA P I: AKTIVA BANKOVNÍHO SEKTORU V MLD. KČ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Struk tura 2012 v %
AKTIVA CELKEM NETTO	3751	4045	4095	4189	4476	4663	100,0
Pokladní hotovost	36	40	40	40	40	39	0,8
Pohledávky vůči centrálním bankám	308	311	385	396	389	384	8,2
Finanční aktiva k obchodování	366	360	250	225	271	263	5,6
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykazovaná do zisku/ztát	66	62	47	45	29	26	0,6
Realizovatelná finanční aktiva	285	335	395	400	443	532	11,4
Úvěry a jiné pohledávky	2216	2473	2487	2575	2734	2780	59,6
Finanční investice držené do splatnosti	327	287	315	338	380	405	8,7
Zajišťovací deriváty s kladnou RH	11	21	22	25	34	47	1,0
Kladné změny RH portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	0	0	0	1	0,0
Hmotný a nehmotný majetek	46	46	45	45	46	46	1,0
Účasti	66	71	68	72	78	77	1,7
Ostatní aktiva	18	34	39	26	30	34	0,7

Příloha P 1: Aktiva bankovního sektoru v mld. Kč (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2008-2013)

PŘÍLOHA P II: PASIVA BANKOVNÍHO SEKTORU V MLD. KČ

Pasiva bankovního sektoru (objem v mld. Kč)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Struk- tura 2012 v %
PASIVA CELKEM	3751	4044	4095	4189	4476	4633	100,0
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám	0	38	3	2	4	10	0,2
Finanční závazky k obchodování	102	216	138	122	323	249	5,4
Finanční závazky v reálné hodnotě vykazovaná do zisku/ztát	150	67	116	132	19	21	0,5
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3156	3357	3450	3524	3684	3832	82,7
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hod- notou	9	13	18	19	23	26	0,6
Záporné změny RH port- folia zajišťovaných nástrojů	0	0	0	0	0	2	0,0
Rezervy	12	11	11	10	10	10	0,2
Ostatní závazky	64	48	36	38	50	57	1,2
Vlastní kapitál celkem z toho:	257	292	320	343	362	427	9,2
základní kapitál	74	74	75	79	85	88	1,9

nerozdělený zisk z předchozích let	81	97	106	126	136	160	3,5
zisk za účetní období	47	46	60	56	53	64	1,4

Příloha P 2: Pasiva bankovního sektoru v mld. Kč (Vlastní zpracování, Česká národní banka ©2008-2013)

PŘÍLOHA P III: HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZISK Z FINANČNÍ ČINNOSTI	116864	134392	138024	168378	157376	162089	166563
Úrokový zisk	71547	84698	98043	103299	105308	109935	107954
Výnosy z dividend	1676	5886	3730	9623	5859	7578	6607
Zisk z poplatků a provizí	32918	35841	36121	36441	38493	39059	37342
Zisk z fin. aktiv nevykázaných v RH do Z/Z	45	-158	-943	6327	-1451	-1122	-110
Zisk z finančních aktiv k obchodování	6511	4422	-2685	3864	11016	1149	7706
Zisk z finančních aktiv vykázaných do RH a Z/Z	0	-2203	-11191	1683	2398	-1868	888
Zisk ze zajišťovací činnosti	-390	-536	-272	-330	-208	51	-416
Zisk z ostatních činností	4558	6442	15220	7469	-4038	7306	6591
SPRÁVNÍ NÁKLADY	55652	59673	61676	60402	62381	66049	66695
ODPISY, TVORBA REZERV	7022	9021	7800	7485	6667	7533	7493

ZTRÁTY ZE ZNEHODNOCENÍ	5163	6525	15221	29569	22535	25492	15467
ZISK/ZTRÁTA Z BĚŽNÉ ČINNOSTI	49028	59173	53327	70921	94995	96039	99867
Ostatní zisky a příjmy	114	27	722	63	-157	418	-208
HRUBÝ ZISK před zdaněním	49142	59201	54049	70984	65636	63432	76700
Náklady na daň z příjmu	11132	12213	8345	11008	9980	10095	12356
ČISTÝ ZISK	38010	46987	45705	59976	55656	53337	63344

Příloha P 3: Hospodářské výsledky bankovního sektoru (Vlastní zpracování, Česká národní banka, ©2007-2013)